

ქსქილე

მკესტეე

აგამემნონი

მოქმედი პირობი

გუშაგი

არგოსელ მოხუცთა ქორო

კლიტემნესტრა

მაცნე

აგამემნონი

კასანდრა

ეგისტოსი

პროლოგოსი

გუშაგი

ღმერთებსა ვვედრი, ტანჯვას ჩემსას დასდონ სამანი.

უკვე გასრულდა წელიწადი, რაც დარაჯად ვარ

ატრიდთა სახლის სახურავზე, ძალღური ყოფით.

ზემიჭვრეტია ღამეული კრება ვარსკვლავთა,

ზოგი რომ ზამთარს, ზოგიც ზაფხულს უგზავნის

მოკვდავთ —

ციაგს რომ ჰტენენ და შვენობენ ეთერის წიალ,

ოდეს მიმქრალნი კვლავ აღსავლით აღბრწყინდებიან.

ახლა მე ველი ჩირაღდნის ნიშანს,

აღს მოლაპლაპეს, რაც მოიტანს ტროიდან ცნობას —

ამბავს ქალაქის დაცემისა, ამას იქადის

კაცურ-განმსჯელი, მოიმედე დიაცის გული.

ავსიზმრეული, ნესტიანი ჩემი საწოლი

განა საძილედ, პირს მიმიქცევს სიზმართა ხილვად,

გადამფოფრია თავზე შიში ნაცვლად ძილისა,

რომელიც ოდენ წამწამებზე წამით გაკრთება

ხან მინდა სტვენა წამოვიწყო, ხანაც სიმღერა,

რომ აგრერივი განვიმზადო ძილის წამალი.
ბოლოს კი ვტირი სახლეულის ბედზე მკვნესარი,
რომ აღარ დამშთა მოკეთე და ჭირისუფალი.
სვებედნიერად ჩამომეხსნას ნეტავი ტვირთი
და კეთილ მაცნედ ამოფრინდეს ალი წყვდიაღში.
დიდება შენდა, ო, ჩირაღო, შენ, ღამის დღეო,
ნათელო, აღძრავ სახიობას ფერხისაისას
არგოსში მრავალს, ამ ხვედრისთვის დიდება შენდა.
ეჰე-ჰე-ჰეი!

უნდა ვაცნობო ეს ამბავი დაუყოვნებლივ
აგამემნონის ცოლს, წამოდგეს სარეცელიდან,
ვაშას ძახილით მიეგებოს ღამეულ პატრულს.
უკვე დაეცა ილიონის ციხე-ქალაქი,
როგორც გვაუწყა კოცონმა ბნელში.
თავად პირველი დავუვლი ფერხულს.
ხელმწიფის ბედზე ნაყარია რამლი, რომელიც
მე გამისრულდა სამჯერ ექვსით — კეთილი რიცხვით. •
სვებედნიერი ნეტავ ხელზე ხელს შემახებდეს
ხელმწიფე იგი, სამშობლოში მობრუნებული.
სხვა ამბებზე კი უნდა ვდუმდე. ვეება ხარი
ტლანქი ჩლიქებით შემდგომია ენაზე მქისედ.
სახლს ენა ჰქონდეს — უცხადესად გვითხრობდა ყოველს.
ამ ამბავს ისევ მას ვანდობდი, ვინც უკვე უწყის,
და ვინც არ უწყის, მას უფრორე გავუფიწყებდი.

კ ა რ ო ლ ო ს ი

ქ ო რ ო ს უ ხ უ ც ე ს ი

ათი წელია, რაც პრიამოსის
დიდი მეტოქე მენელაოსი და ხელმწიფე
აგამემნონი,
ზევისს განგებით ორტახტოვან, ორსკიბტროსან
ატრიდთა ჯუფთი
აქაველთა უშქარი ლაშქრით და ხომალდებით
ჩვენი მიწიდან გარდაიხვეწა,
ჩაება ომში.
და ხმობდნენ არესს.
ასე ძერები ხმობენ

ბარტყებს ბუდიდან ჩამოცვენილებს.
 ზერე დაჭფრენენ, გამწარებით
 ფრთათა ნიჩბებს ურტყამენ ჰაერს.
 დაფართხალებენ მწუხარებით
 საბუდარს აგრე.
 ვიდრე არ ისმენს მავედრებელთა
 ვალალებას მეუფე ზეცით —
 აპოლონი, პანი ან ზევსი
 და გარდმოავლენს
 ერინიებს შურისგებისთვის.
 აგრერიგად მიავლინა ატრევსის ძენი
 უფალმან ზევსმა ალექსანდრესთან,
 რომ იმ ქალისთვის, ვისაც ურიცხვი
 ჰყავდა მეტრფენი, დაწყებულიყო
 ფიცხელი ომი, დაუღვევლი,
 ნაცარტუტაზე დაცემულიყო მეომრის მუხლი
 და ნაფოტებად დაფშვნილი შუბი.
 რისხვა დაატყდა დანაელებს
 მსგავსად ტროელთა.
 გარდასახდელი გარდახდების ბედის განგებით.
 ვერც შესაწირით, ვერც ჯადოსნობით,
 ვერცა თუ ცრემლით შეარბილებ
 რისხვას ღვთაებრივს.
 ჩვენ კი, ბებრები, ხელარგოსანნი,
 შინ რომ დავგვტოვეს,
 დავმსგავსებებივართ უმწეო ბაღლებს,
 მკერდში რომ გვითრთის უსუსური
 ბებრული გული
 და შიგ არ ჰკივის შმაგი არესი.
 ბებერ მუხას წყდება ფოთოლი.
 სამი ფეხით, სუსტი ბავშვივით
 მიბორძიკობს ბერი კაცი
 სიზმარეულ სიცხადეში წუთისოფლისა.
 გვარქვი, ასულო ტინდარევსისა,
 დედუფალო კლიტემნესტრა,
 რა ვიღონიოთ? რაა ახალი? რის შემტყობელმა
 რა უწყებისად

განიზრახე, სწირო საწირი?
ციხე-ქალაქის ღმერთებისთვის,
ზესკნელ-ქვესკნელის ღმერთებისთვის,
სახლის მფარველი, ბაზრის მფარველი ღმერთებისთვის
ბოლავს ბომონი.

ყოველი მხრიდან
ცას შესდგომია ცეცხლის სვეტები.
ხელადებიდან

კამკამა ზეთის ფიორა კვამლი
ეფინება ხელმწიფის ეზოს.
თქვი, დედუფალო, რასაც იზრახავ,
რისი თქმაც გსურს და ეჭვები
გამინიავე.

შემომესია ავი ფიქრები...
მხოლოდ სამსხვერპლო ცეცხლის ნათელი
ამინთებს იმედს, დააცხრობს წამით
მძიმე სატანჯველს და სატკივარს, გულს რომ მიცოხნის.

ქორო

სტროფი ა

ახლა კი მზად ვარ, რათა ღალადეყო ბედწაღმართ მამრთა
გზათ გასრულება, ღვთის შთაგონებით
მივენდობი სიმღერის ნიჭს და ძალსა სიტყვისა.
აქაველების ორხატოვანი ძალმორტყმულება, ელადის სიყრმე,
სარდალი ორი,

წარგზავნეს შუბით და დამსჯელ ხელით,
ვით ძერძერუკნი ტევკრიდის მხარეს.
ვით ფრინველთ მეფე ნავთა მეფესთან — დამწიოკები;
ფრთა შავის უკან მოჩანდა თეთრი,
იქვე, მხარმარჯვნივ სასახლისა დაეშვნენ მერმე
რჩეულ თავანზე;

ჩაუსაფრდნენ კურდღლების ბუნავს,
ლაპფატრეს მუცლები მაკეებს,
გვამებში დაძიძგნეს მოცახცახე ნაყოფი დედათა.
აილინოს, მომძახე აილინოს! დაე, ბოლო იყოს კეთილი.

სახელგანთქმულმა მისანმა ოდეს
 ნახა ფრთოსნები კურდღლის მჭამელნი, მყისვე ენიშნა
 ატრიდი ორი ხმალაპყრობილი, წარსთქვა მაშინ:
 დრო გარდააგებს პრიამოსის ქალაქს ოდესმე;
 ყველა სიკეთეს,
 რაც შეკრებილა და სახალხოდ განბოძებულა,
 გააცამტვერებს მოირების ულმობელობა.
 მაგრამ არცერთმა ღმერთთაგანმა არ ინება,
 ადრე შეეხსნა ზღუდემოვლებულ ტროის სარტყელი,
 რამეთუ გაწყრა არტემიდა, წმიდა ქალწული
 მამა-მშობელზე, ვინც ფრთოსანი შობა ძაღლები,
 სუსტნი დედანი რომ შეჭამეს მუცელებულნი.
 ზიზღსა გვრის ქალწულს არწივების ბილწი ტრაპეზი.
 აილინოს, მომძახე აილინოს, დაე, ბოლო იყოს კეთილი!

ე პ ო ლ ო ს ი

მშვენიერო ქალწულო, შენ იფარავ
 მბრდღვინვარე ლომების უმწეო ბოკვერთ.
 მეძუძურ ტყივრთ.

თუ ნიშანი სასიკეთოა, აღასრულე,
 თუ ავბედითი — გააწადმართე.

კეთილად გვემღეროს პეანი!

კეთილად გვემღეროს პეანი!

დე, ნუ დააბრკოლებს დანაელთ ხომალდებს

ხანგრძლივი ქარები, უამინდობა.

არ შეგეწიროს უკანონო ზვარაკი,

მოყვასთა შორის შუღლს რომ დასთესს,

ცოლს ქმრისაგან რომ განარიდებს.

შინ ზის დიაცი პირგამეხებული,

შვილისათვის შურისმგებელი.

ასე უმისნა ავიც და კარგიც

ოჯახს მეფისას ბრძენმა კალქანტმა.

ყველა ამისთვის

აილინოს მომძახე, აილინოს, დაე, ბოლო იყოს კეთილი!

სტროფი ბ

ზევსო მაღალო, რონელიც დასაბამით
სანატრელად ხმობილხარ,
ვლოცულობ შენდა.
არ ძალმიძს განსჯა
სრულიადი განსასჯელისა
თვინიერ ზევსის; შენ გევედრები
გარდამიცვალე სიხარულზე ვარამი ჩემი!
ანტისტროფი ბ

გარდასულ დროის დიდი ღმერთი,
ვინც მძლეობდა, ჩქეფდა, ჰყვოდა,
აწ აღარ არის, დავიწყებული.
მხოლოდ იგი, ვინც შემდეგ იშვა.
აღზევებული სვებედნიერი.
ზევსს მივუძღვნათ ეპინიკია,
დიდ არს იგი და ჭეშმარიტი.

სტროფი ბ

უფალი ტანჯვას და რუდუნებას
მოუვლენს მოკვდავთ, რომ აზიაროს
ამრიგად სიბრძნეს და სათნოებას.
არა გვწორდება ტანჯვა სიზმრებშიც,
რომ არ გაგვწორდეს ჩვენ სათნოება.

ანტისტროფი ბ

მაშინ სარდალმა ხანმოთეულმა,
აქაველების ხომალდთა გამგემ,
არ დაძრა სიტყვა მისნის წინაშე
და მიჰყვა ჟამის უღმობელობას.
ავმა პირქარმა შეუკრა ფეხები
და აშიშშილა აქაველები
ავლიდის მხარეს, სადაც ქალკიდის
შმაგი ზვირთუღი დგებიან ყალყზე.

სტროფი დ

სტრიმონის მხრიდან იძრნენ ქარები,
თან მოიტანეს ზელმოცარვა, შიმშილი, ძრწოლა,
მიუსაფარი ნავთსაყუდელნი,

ნავეებისა და ნავსადგურთა განადგურება.
უამთა ქარებმა არგოსის ჯარის
ლამაზ გაზაფხულს ჩამოუცვივნეს ძირს ყვავილები.
მერმე მოდგა ნათელმხილველი,
საშინელზე უსაშინლესი
ამცნო ბელადებს
რისხვა ქალღმერთის, არტემიდესი,
მაშინ დაარჭვეს ატრიდებმა მიწას არგნები
და ზე წამოდგნენ ცრემლმორეულნი.

ანტისტროფი დ

ბრძანა სარდალმა ჭაღაროსანმა:
ღია მძიმეა ბედს არ მიენდო.
ღია მძიმეა დაკლა ასული, სახლის სიტურფე,
ბომონზე მამამ შეიღებოს ქალწულისმკვლელი
ხელები სისხლით.

რალა დაშთება თვინიერ ტანჯვის?
დავაგდო ესე ნავ-ხომალდები?
დავაგდო ბრძოლა, ძალმოსილება?
ქარებს დააცხრობს ასულის მსხვერპლი,
გარნა სანაცვლოდ სულს აღაბორგებს.
დე, ბოლო მაინც იყოს კეთილი!

სტროფი ე

ბედისწერის იდგა უღელი,
მიეცა უგუნურ ზრახვებს,
ვერაგს და უღვთოს.
ხელიწიფა ყოვლისმძლეობა.
მოკვდავთ ანიჭებს თავხედობას
სამარცხვინო ბოროტი ძირი.
დაკლა ასული მშობელმა მამამ,
რომ სხვა ქალისთვის
დაეძრა ჯარი
და ხომალდები.

ანტისტროფი ე

ვერც ლოცვამ ქალის, ვერცა მამის მოყვასეობამ,
ვერც სიქალწულებმ

ვერ მოაღბო მსაჯულთ ველური სისასტიკე.
მამამ ლოცვა აღასრულა და მერმე ბრძანა —
ბომონს წარეცათ მეფის ასული, როგორც ციკანი.
სამსხვერპლო ზეწრით აღამაღლეს ბომონზე იგი
თავდადრეკილი. ტლუ სიმამაციით
შშვენერი აუკრეს პირი,
რომ სახლეულის მიმართ საბრალოს
არ დასცდენოდა რამ საყვედური.

სტროფი 3

არტახით მქისედ აუკრეს პირი.

უცხო ტალღებად ეკეცებოდა ზაფრანისფერი კაბის
ტალღები.

დგა გარინდებით, ვითარცა ხატი და მკვლელთა მისთა
ისრებს სტყორცნიდა თვალებიდან ვედრების ნიშნად.
აგრძნობინებდა თითქოს მშობელს, თუ ვითარ იყო ასული
მისი,

თუ ვითარ ამოდ მღეროდა იგი მამაკაცების
რჩეულ სუფრაზე, საამო სიტყვით
ოქროპირობდა და მამის სვებელს განადიდებდა
მესამე ჭიქის მზიარული, ტკბილი პეანით.

ანტისტროფი 3

თვალს არ ენახა, ყურს არ ესმინა — რაც შემდეგ მოხდა,
ოჰ, აღსრულდება ნამისნევი ბრძენი კალქანტის.
მსაჯული დიკე რუდუნებით მოგვივლენს სიბრძნეს.
ნურავინ გოდებს ხვალინდელ დღეზე;
ხვალემ იდარდოს შავი ხვალისთვის.
ნათელს გვპირდება განთიადის მორბედი სხივი.
დღე, კეთილად აღესრულოს, რაიც სწადია
აპიის მიწის ციხე-ქალაქს, მას დედუფალი
დაიფარავს ყოვლად ძლიერი.

პირველი ეპისოდის

ქოროს უხუცესი

ო, კლიტემნესტრა, განვადიდებ შენს ძლიერებას,
დიდება შეენის ვაჟკაცის და სარდლის მეუღლეს,

ვისი სამეფოც უიმისოდ ობლად შეენილა.

საიმედოა ცნობა იგი, რაიც გეუწყა?

თუ სასიკეთოს იწყებ წირვას, მარქვი და გისმენ,
თუ დუმილს არჩევ, კარგს ამაში ვერ დავინახავ.

კლიტემნესტრა

სწორედ ისევე, ვით ხატოვნად იტყვიან ზოგჯერ,
მოვალს აისი კეთილ მაცნედ, ღამის ასული.
გადაჰქარბა სიხარულმა ყოველ მოლოდინს,
არგიველებმა პრიამოსის დასცეს ქალაქი.

ქოროს უხუცესი

როგორა ბრძანე? რიგიანად ვერ მოვკარ ყური.

კლიტემნესტრა

მე ვთქვი გარკვევით, აქაველებს უბყრიათ ტროა.

ქოროს უხუცესი

ო, სიხარულმა ამიტანა, ცრემლები მომდის.

კლიტემნესტრა

აღასტურებენ ერთგულებას თვალები შენი.

ქოროს უხუცესი

ნუთუ სანდოა, ჭეშმარიტი ეგ რწმუნებანი?

კლიტემნესტრა

ღიახ, სანდოა, თუ არ ტრელობს განგება ჩვენზე.

ქოროს უხუცესი

ეგებ ღამეულ სიზმარკეთილს ერწმუნე მხოლოდ?

კლიტემნესტრა

არ მოგახსენებ მოჩვენებითს, ან სიზმარეულს.

ქოროს უხუცესი

უფრთებო ჭორმა გაგაბრუა იქნებ ანაზღად?

კლიტემნესტრა

ეჰ, შენ დამცინი, როგორც სულელ კუდრაჭა გოგოს.

ქოროს უხუცესი

როდის დალაშქრა სპა ლაშქარმა ქალაქი იგი?

კლიტემნესტრა

როდესაც ღამემ მიწურულმა ეს დღე დაჰბადა.

ქოროს უხუცესი

ვით მოაწია მალემსრობოლმა ეგრე მალიად?

კლიტემნესტრა

თვით ჰეფესტოსმა იდის მთიდან მოიღო შუქი,

კოცონი კოცონს მიაღვენა მაუწყებელი.

იდის მთებიდან ლემნოსსა და ჰერმესის თხემებს

უწია აღმა. კუნძულიდან სამგზის მიიღო

ათონმა, ზევსის საბრძანისმა, შუქურ-ნიშანი.

ვითარცა თევზი ზღვის შეზვინულ ტალღების წიად,

დაჰქრის ჩირადი ღამეული სასიხარულოდ.

ბრიალებს კვარი შეხანძრული, ვით მზე კეთილი

და შუქ-იმედი მაკისტოსის საგუმზავოსთვის.

ხოლო გუმავი საღათას ძილს როდი ეძლევა,

მან აღასრულა მაცნის ვალი, როგორც რიგია.

და ჰა, შემალდა ევრიპოსზე ცეცხლის ლანქერი

და მესაპიის სადარაჯოს გადაუარა.

ძალი მოიცა ათინათმა, კეთილის მაცნემ.

წიწვის ფიხებზე დატრიალდა ცეცხლის ჩქერალი.

ამოდის ცეცხლი, ძლიერდება, უფრო ივსება,

თავზე ადგება აზოპი მთებს, როგორც მთოვარე.

ძილს უფრთხობს იგი კითერონის მაღალ კბოდეებს,

გორგოპის ტბაზე წინაუკმო ხლტის და დაცურავს,

თვით ეგიბლანკტის კლდეებამდე რომ განვრცობილა.

აღიძრა ცეცხლი, არა ცხრება, არცა ხანდება,

წითელი თმები ჩამოშალა და სარონიკის

სარკოვან ნაპირთ განეფინა ბოწოწოებად.

ეგრე გადაილისქარა არაქნეს ქედნი

და მეზობელი კიუხები სათვალთვალონი.

იღის მთებიდან მოზრიალე ხანძრის ქარებმა
ფერფლი და ცეცხლი შეაპნია ატრიდთა კედლებს.
მე მეცნაურა შმაგი რბოლა მეცეცხლურების,
გადადიოდა ჩირაღდანი ხელიდან ხელში,
მათგან პირველს და უკანასკნელს ხვდა გამარჯვება:
აი, ნიშანი და საბუთი, რაც მოგახსენე,
რაიც მეუღლის დაბრუნებას მაუწყებს ტროით.

ქოროს უხუცესი

ო, ქალბატონო, ნეტარ იყვნენ ღმერთნი ცათანი!
რა სიხარულით ვისურვებდი კვლავ გამეგონა
გასაოცარი, საკვირველი სიტყვები შენი.

კლიტემნესტრა

ამიერიდან აქაველებს უბყრია ტროა.
ქალაქი ყვირის, გაპობილა ორად ყვირილი;
ძმარი და ზეთი რომ ჩაასხა ერთ ფიალაში,
არ გაზავდება ორი მტრული ნივთიერება.
დამარცხებულის ღალადისი სხვანაირია,
სულ სხვაგვარია შეძახილი გამარჯვებულის.
გადაფოფრიან ცხედრებს თვისას მოქალაქენი,
მოდმე ვაჟკაცებს, ყმაწვილკაცებს — მოხუცებულნი.
ველარასოდეს დღეის იქით ჭირისუფალნი
ველარ იგლოვენ თავისუფლად თავისიანებს.
მეორენი კი, ომის ტვირთი რომ მოიშორეს,
ზვაობენ ახლა, მათ ხელთაა ქალაქის განძი.
წესი და რიგი დარღვეულა, ყოველი კაცი
რასაც იხელთებს, წილხვედრილიც ისაა მისი.
დამოზრჩილებულ ტროის მდიდრულ პალატთა ჭერქვეშ,
ცხოვრობენ ღალად, დააღწიეს თავი ცისქვეშეთს,
ქარსა და წვიმას, გაიმრავლეს ყველა სიკეთე
და აწ უშფოთველ, უგუშავო ძილს ეძლევიან,
თუკი დასდებენ პატივს ღმერთებს ქალაქის მფარველთ,
დამარცხებული ქვეყნის ადათს არ შებილწავენ,
დაგვირგვინდება გამარჯვება სრულად და მტკიცედ.
დე, ნუ შეიპყრობს მოლაშქრეებს გაუმაძღრობა,
გამოსარჩენი, დამპყრობლური გასულდიდება.

გამარჯვებულებს უდგათ ჟამი შინ დაბრუნების,
რომ გზა განვლილი, წარმატებით უკუგამოვლონ.
ღმერთს დანდობილი დაბრუნდება ლაშქარი უკან.
ოდესმე მაინც დაიწყებენ მოკლულთა სისხლი,
დატრიალდება უცაბედი უბედურება.
ეს არის, ჩემგან, ქალისაგან რაც გაიგონე.
დაე, კეთილმა გაიმარჯვოს არა ნახევრად,
არამედ სრულად, რომ ვიგემო სიტყვო სავსებით.

ქოროს უხუცესი

თუმცა ქალი ხარ, ბრძენკაცურად იტყვი და განსჯი,
რაც გავიგონე მეჭაშნიკა, მეჭეშმარიტა.
მზად ვარ ღმერთთათვის აღვავლინო ლოცვა-კურთხევა.
რუდუნების წილ სიხარული დაგვიდგა დიდი.

პირველი სტასიმონი

ქოროს უხუცესი

ო, ზევსო, მეუფე! ნიუქტო, სანატრელო,
უხვი დოვლათის მომტანო ნიუქტო!
ტროის მდოღოლზე შენ ისროლე
სიკვდილის ბადე. ვერც ასაკსრული,
ვერცა თუ მრწემი ვერ გადაურჩა
ყულფს მონობისას,
უბედურებას საყოველთაოს.
დიდება ზევსსა, სტუმართ მოწესეს!
მან მიუვლინა ალექსანდრეს
ისარ-ბოძალი, ადრე კაპარჭში
რომ მიადინა, რათა უდროოდ
ცუდ ვარსკვლავზე არ გაესროლათ.

ქორო

სტროფი ა

ქუხილს ზევსისას გაიგონებს, ვინც ყრუ არ არის.
ვინც ბრმა არ არის — კვალს იცნობს მისას.
აღესრულება ნება ღვთისა, სად გავგონილა.
მოკვდავთაგანი ფეხით თელავდეს

წმიდა ადგილებს გაამაყებით?
ვერ გაიხარებს ასეთი კაცი.
ისჯება იგი, ვინც უზომოდ მედიდურია,
ვინც უკანონოდ აღზევებულა,
ვინც კუთვნილზე მეტით აავსო
სახლ-კარი თვისი,
არ უწყის ზღვარი. მხოლოდ ის არის
ქეშმარიტად მოსახვეჭელი, რასაც მოვიხვეჭთ
სიბრძნით, სიკეთით.
რა ფასი აქვს ოქროს, ოდეს
მოდგება დიკე მოუსყიდველი
და მტაცებლობით რაც მოხვეჭილა —
გაჰფანტავს უცბად.

ანტიბროფი ა

ზოგჯერ გვიმონებს გონაშლილობა,
სურვილი მწველი — შეცოდების ტკბილი ასული.
ბრიყვია ვნება, თავს ვერსად მალავს,
თითქოს ცეცხლშიაც გუზგუზებს იგი.
ჭუჭყიანია, როგორც მძიმე სპილენძის ფული,
ხელიდან ხელში გდებისაგან ფერგადასული.
სურვილი ხშირად ბრმა ბავშვს გვაგონებს.
ჩიტს დასაჭერად, რომ გამოუდგა
და მთელ ქვეყანას შესწყრა იგი,
ხელმოცარული —
წყევლას მისას არ უსმენს ღმერთი.
ვინც ჰმონებს ვნებას —
სჯის ბედისწერა.
ასე პარისმაც
ატრიდთა სახლში
წმიდა ტრაპეზს არ სცა პატივი
და გაიტაცა სახლიდან ქალი.

სტროფი ბ

მშობელი ქალაქი დატოვა ქალმა
შუბოლსანთა ზათქით, ნავების ზრიალით.
ნგრევა დააწია ილიონს,

ამაყად, ფეხჩქარა გაიარა
ჭიშკრები მისი, ვიშმა და ვაებამ,
ბორგვამ მოიცვა სახლეული მთელი.
ვაიმე სახლი! ვაიმე და — სახლი მეფისა!
ვაი, საწოლო, ტკბილო სარეცელო!
შინ მეუღლე დამდგარა შტერად,
სირცხვილს ბეჩავად დაუგდია.
აჩრდილილა შერჩენია სახლს
ზღვად გარდახვეწილ ქალისათვის დამწუხრებული,
შეზიზღებია
სახლის საუნჯე. წარხდა სიხარული,
გაქრა აფროდიტე.

ანტისტროფი ბ

რიოშია ყველა სიზმარი,
საღუგეშოდ რომ გენიშნება;
მოგეჩვენება, ვითომ ხედავ საყვარელ სახეს,
გინდა ხელებით წაეპოტინო, მაგრამ უმაღვე
შეფრთხება, როგორც შემკრთალი ჩიტი,
გაგიფრინდება ბინდის სტუმარი.

შინ და გარეთ
დამკვიდრდა სევდა.

ელადის ლაშქრად ვინც განწესდა,
სახლში დატოვა შიში და ცრემლი,
გულებში გლოვა. დიდსატივარმა
დასწვა გულგვამი.

ვინ იცის, რამდენი იმ ვაჟკაცთაგან,
ვინც გაემგზავრა,

შინ დაბრუნდება ფერფლი და მტვერი
და იარაღი მკვდრის მუჭიდან გამორთმეული.

სტროფი ბ

სისხლით, გვამებით მოვაჭრე არესს
ომის სასწორი უბყრია ხელთა

და ილიონით

აგზავნის იგი

დასატირებელ ვაჟკაცის

საფერფლე ურნას, კოხტად მოჭედილს.
ვალალებენ ჭირისუფალნი, განადიდებენ ვაჟკაცს,
რომელიც იყო მედგარი
და შშვენიერი ჰპოვა სიკვდილი.
„მაგრამ ეს მოხდა უცხო ქალისთვის“ —
დასძენენ ასე ჩუმი ყვედრებით
და შურისგების ქვეწარმავალი
მიცოცავს ნელა ატრიდთა კვალზე.
ხოლო სხვები კი დიდი პატივით
დაკრძალეს ბჭესთან ილიონისა.
იქ სამტრო მიწამ მიიღო მტერი.
ანტიპროფი ბ

სამძიმოა ქალაქის აღბორგება, სამძიმოა რისხვა,
იგი გაწირავს, ჩაქოლავს ცოდვილს.
გაისმის გოდება,
მეუფებს შავეთი.
უთვალთვალევენ ღმერთები
კაცისმკვლელთ. და ერინიები
დასდებენ სასჯელს,
ვინც უსამართლოდ
ეწია ბედს.
დავიწყების ჩრდილი დაფარავს,
ვინც ხელიწიფა იოლად ეზიდა
დიდების ტვირთი: მძიმედ გრუხუნებს
მეხი ზევსისა.
არა მსურს ჭარბი ბედნიერება,
არა მსურს ქალაქთა მნგრეველი ვიყო,
არა მსურს პური მარილიანი,
გამოწვდილი დამპყრობლის ხელით.

მეორე ეპისოდირი

საამო ცნობა გამოაშუქა
სწრაფად მქროლავმა კოცონმა ბნელში.
მაგრამ ვინ უწყის.
ეს სიმათლეთა თუ გვათამაშებს განგების ძალა?

3. ძველი ბერძნული ტრაგედია

ბაღლია იგი, ან ჭკუამწყალი,
ვინც ცეცხლის ნიშანს ეტყუანება,
გულს რომ გაგვითბობს ანაზღეულად,
მერმე კი ქრება და სიცივე დაგვრჩება მხოლოდ.
მართო დიაცის სუსტ გონებას შეეფერება
ბეცად ერწმუნოს მოჩვენებითს და უადგილოდ
ღმერთებს მადლობა მოახსენოს, რადგანაც ქალი
მალემრწმენია, სურვილებიც ქარივით უქრის,
სიხარულიც ქალისმიერი
წარმატალია, ვით გრძნობა ქალის.

ქოროს უხუცესი

მალე შევიტყობთ, ჭეშმარიტი არის თუ არა,
რაიც გვაუწყა კოცონმა და პატრუქთა სრბოლამ,
იქნება ტბილი სიზმარია ეს ყოველივე
და ღამეულმა ათინათმა წარგვტაცა გონი?
გხედავ, მაღიად სანაპიროს მოსდევს შიკრიკი,
თავდაჩრდილული ზეთისხილის გრილი რტოებით,
აჰყვრია მტვერი — შშრალი მიწის მწყურვალე დაი.
უტყვი ნიშანი ან ფიჩხნარი აღმოდებული. —
ტყიერი ცეცხლი ვერას გვეტყვის, არამედ იგი,
თავად შიკრიკი, ყოველივეს მოგვითხრობს წვრილად.
არა და მაშინ... დროზე უნდა დავმუწო პირი.
ნეტავ, ყოველი სვეკეთილად დასრულდებოდეს
და ვინმე თუა ქალაქისთვის ავის მსურველი,
ავად შეერგოს და ჩამწარდეს ნაყოფი ტბილი.

მაცნე

ო, მშობლიურო გოროხებო არგოსის მიწის!
კვლავ დაგიბრუნდი მე ღღეისდღეს ათი წლის მერმე.
ბევრი იმედი ჩაქრა, მაგრამ აღსრულდა ერთი...
აღარ მეგონა თუ არგოსის მშობელ მიწაზე
ვეღირსებოდი მიცვალებას, კუთვნილ სამარეს.
მაშ, გამარჯობა ტბილო. მიწავ, ნათელო მზეო,
ზევსო, მფარველო ქვეყნისაო, შენც პითიელო,
ახლა რომ დუმხარ, აღარ გვიშენ უწყალოდ ისრებს...
საკმაო იყო სკამანდროსზე სისხლი და მსხვერპლი.

კვლავაც იყავი მხსნელად ჩვენდა, მეუფედ ჩვენდა,
დიდო აპოლონ. მე მოვუხმობ ახლა სხვა ღმერთებს;
მალემსრბოლ ჰერმესს, უპირველეს მალემსრბოლთაგანს.
თქვენ კი, დევგმირნო, სასისხლოდ რომ გაგზავნეთ ჯარი,
კვლავ ჩაიბარეთ შუბს და ჰოროლს გადარჩენილი.
ო, ხელმწიფეთა საბრძანისო, სრა-სასახლენო,
ნაკურთხო ტახტო, ღვთაებრივო სალოცავებო
და სიძველენო, ბრწყინვალეებით თვალის მიმტაცნო,
ისევ მიიღეთ მეფე თქვენი მრავალ წლის მერმე,
მობრძანდა იგი, შუქმოსილი, კეთილშობილი,
ხელმწიფე თქვენი, ჯილოსანი აგამემნონი.
მიეგებენით ზარ-ზეიმით, როგორც შეჰფერის, —
ზევსის ორკაპით გულოვანმა რომ დასცა ტროა
და ბჭენი მისნი ნაცარტუტად გარდააქცია.
ქვედაენარცხა ბომონები და ღვთაებრივი
ტურფა ტაძარნი, განადგურდა სრულად ნათესი.
რომელმან ტროის ციხე-გოდოლს სტყორცნა ქამანდი,
მოვალს დიდებით ბედნიერი აგამემნონი,
პირველთაგანი კაცთა შორის და უხუცესი
ატრიდი ქველი. არ იკვენხის უკვე პარისი
მკვდარი ქალაქით, შურისგებით აღვსილა გული.
მზვოობრობისთვის, დაუცხრომელ მტაცებლობისთვის,
შეცოდებისთვის ამოვარდა ძირფესვიანად
მეფური გვარი, სახლეული დაცარიელდა.
მწარედ უწია პრიამიდებს ორგვარმა ცოდვამ.

ქოროს უხუცესი

აქაველების მალემსრბოლო, შენ გაიხარე.

მაცნე

აჰა, მეც ვხარობ, აწ სიკვდილიც არარად მიჩანს.

ქოროს უხუცესი

სამშობლოს სევდა თან დაგდევდა, ეჭვი არ არის.

მაცნე

ეჭვი არ არის... სიხარულის ცრემლი მდის ახლა.

ქოროს უხუცესი

და ალბათ სენიც მოგეძალა სიხარულის წილ.

მაცნე

როგორა ბრძანე? მსურს გავიგო ქარაგმა შენი.

ქოროს უხუცესი

დარდი გაქვს მისი, ვინაც ალბათ, შენთვის დარდობდა.

მაცნე

ლაშქრად წასულებს იგლოვდაო სამშობლო, ამბობ.

ქოროს უხუცესი

ბევრგზის აღმოხდა გლოვის ზარი სულის სიღრმეებს.

მაცნე

რაზედ იგლოვდა ჯარებისთვის ქვეყანა ეგრეთ?

ქოროს უხუცესი

დიდი ხანია, გადავყლაბე დუმილის ფხენილი.

მაცნე

და მერე რათა, უხელმწიფოდ აქ ვინ გჩაგრავდა.

ქოროს უხუცესი

ვით წელან შენ თქვი, მეც არარად მიჩანს სიკვდილი.

მაცნე

რადღა, კეთილად აღესრულა ხომ ყოველივე.

შემდეგი დრო კი ხან ბედ-ილბაღს მოგვივლენს ხოლმე.

ხან ავბედსა გვწევს. აბა, მითხარ მთელი ცხოვრება

რომელს ჰქონია ბედნიერი, თვინიერ ღვთისა?

ახლა მოგითხრო გასაჭირზე და სიმუხთლეზე,

სველი გემბანის ფიცარნაგზე თუ ვით ვეყარეთ

და სავსე იყო ღღენი ჩვენი ვაით და ვიშით.

ურიცხვი გვედგა გასაჭირი ხმელეთზეც, როცა

მტრის გალავანთან დაცემული გვექონდა კარვები.

ცა მოქუფრული, წვიმიანი თავს გვექცეოდა,

ნისლი და ნესტი მოცოცავდა ხეობებიდან
და ტანისამოსს ზედ გვალბობდა ბეჩავ ტყიერებს.
აბა, ზამთარზე რაღა გითხრა, ხის რტოებს ესხათ
მკვდარი ჩიტები, ძნელბედობდა იდის თოვლქარი.
და ახლა სიცხე... ზღვა ჩამკვდარი და მოქანცული
თვლემდა უძრავად ჩაძირული შუადღის ხვატში.
მაგრამ რაღაზე გვევაგლახო, დასრულდა ტანჯვა.
დასრულდა იგი იმისთვისაც, ვინც მიიცვალა
და საფლავიდან წამოწევა არ უწერია.
მაგრამ რისთვისღა ვეჩიჩინოთ ცოცხლებს სულებზე
და უმძიმესი მოგონებით შევუძრათ გული?
დროა გარდასულ უიღბლობას დავემშვიდობოთ.
ჩვენ, აქაველებს, ომის გრიგალს ვინც გადავურჩით,
შეგვიმსუბუქა გამარჯვებამ ბედის სიავე.
თვალი ამაყად გავუსწორეთ მარადიულ მზეს
და შეგვწევს ძალი ზღვას და ხმელეთს ვაუწყოთ ესრეთ:
„აქაველებმა დიდებული დაამხეს ტროა,
მოილაფეს განძეული მისი მდიდრული
და ელადაში სანაქებოდ მორთეს სახლები“.
რაჟამს ამ ამბავს შეიტყობენ, განადიდებენ
ქალაქს და სარდლებს, მოწიწებით მოახსენებენ
მადლობას ზევსსა. სულ ეს არის, რაც უნდა მეთქვა.

ქოროს უხუცესი

სიტყვის სიმწყობრით შენ მაჯობე, მე ვალიარებ.
მოხუცი მუდამ ჭაბუკია სიბრძნის წყურვილით.
დე, გაიხაროს სახლეულმა და კლიტემნესტრამ
ჯერ ამ უწყებით და მერმეცა ჩვენც გვიხაროდეს.

კლიტემნესტრა

მე სიხარულის შეძახილი უკვე აღმომხდა
რაჟამს მორბოდა ჟინყილებით მაცნე ღამეში
და გაჰქოდა, დაეცაო ბჭე ილიონის.
დაცინვით მკითხეს: „დაერწმუნე ღამეულ კოცონს
და დაიჯერე, რომ დაინგრა ტროის კედლები?
მალემრწმენია, სულსწრაფია ქალთა ჯილაგი“.
და აღმაცერად მიყურებდნენ, ვითარცა ჩერჩეტს.

მე კი ვამრავლე წირვა-ლოცვა და მთელ ქალაქში
 იდგა ქალების ღრიანცელი, ყივილ-ხივილი
 სასიხარულო და ღმერთების საკურთხევლეებზე
 ბოლავდა კვამლი ზეთოვანი, კეთილსურნელი.
 რა შეგიძლია მომასხენო კიდევ ახალი?
 თუმცა მომითხრობს ყოველივეს თავად ხელმწიფე.
 ახლა ვიჩქარი, რომ მეუფეს შინდაბრუნებულს
 სახებედნიერს შივევებო, როგორც რიგია.
 განა უფრორე სასურველი რაა ქალისთვის,
 ვიდრე დღე იგი, რაჟამს ქმარი ომგადახდილი,
 ღვთისაგან მრთელი გიბრუნდება და ჭიშკარს უღებ.
 აცნობე მეფეს, დაეჩქაროს საყვარელ ბინას.
 მოვა იგი და შინ დახვდება ერთგული ცოლი,
 როგორც დასტოვა, ეზოს იცავს ერთგული ძაღლი,
 სანდო დარაჯი, ავსულისგან სახლის მფარველი.
 არ შეგვიცვლია არაფერი, დრომ ისე განვლო,
 არც ერთი ლუქი არ ახსნია განძთა საცავებს.
 არცრა ჭაჭანებს ჩემს გარშემო ჭრელი ჭორები,
 ჩემს სხეულს მამრი ისე იცნობს, ვით მე მჭედლობას.
 ქალს კეთილშობილს ეს ღირსება თუ გაუხდია
 თავმოსაწონად, სამარცხვინო რაა ამაში.

ქოროს უხუცესი

რაიცა ბრძანა ქალბატონმა, შენ გაიგონე,
 არ დაიძვირა ლაპარაკი, ლამაზი სიტყვა.
 შენ მითხარ, მაცნევ, ყოველივე და დაგიჯერებ,
 მართლა დაბრუნდა სამშობლოში მენელოსი?
 უვნებელია კვლავაც იგი, ბურჯი ქვეყნისა?

მაცნე

ნუ ფიქრობ, თითქოს ლამაზ ტყუილს მოგახსენებდე,
 ვერ ასაზრდოებ ფუჭი ხილით ახლობლებს დიდხანს.

ქოროს უხუცესი

საბედნიერო, სიმართლეა სიტყვები შენი?
 ჭეშმარიტებას ვერ მიჩქმალავ ყალბი სიტყვებით.

მ ა ც ნ ე

უკვალოდ მოსწყდა კაცი იგი აქვევლთ ლაშქარს,
მისი ზომალდიც მასთან ერთად, არ ვამბობ ტყუილს.

ქოროს უხუცესი

მითხარ, თქვენ თვალწინ გაეშურა ილიონიდან,
თუ ბორგნეულმა ქარიშხალმა მოსწყვიტა ლაშქარს?

მ ა ც ნ ე

ვით გაწაფულმა მშვილდოსანმა, მიზანს მოარტყი,
მსუბუქი სხტყვით მომაყენე ტყვილი მძიმე.

ქოროს უხუცესი

ჯერ ეს მითხარი, ცოცხალია იგი თუ მკვდარი,
არ მიგიღიათ ცნობა რამე ზღვაოსანთაგან?

მ ა ც ნ ე

არ არის კაცი, ამ ამბისა გვაუწყოს რამე
თვინიერ მზისა, რითაც მიწა მწიფს და პურდება.

ქოროს უხუცესი

წვრილად მომითხრე, ქარიშხალი აქ ვით აღბორგდა,
ლაშქარი თუ ვით დაიღუპა დემონთა ნებით.

მ ა ც ნ ე

ეგებ არა ხამს, ეს კეთილდღე ავენოვანი
ცნობით შეიმღვრეს — ნაირსახობს პატივი ღმერთთა.
ოდეს ქალაქში მოდის მაცნე პირმოქუფრული
და მოაქვს ომში დაღუპულთა მძიმე ამბავი,
საყოველთაო ტყვილებით გულგასენილს
ავრცელებს იგი წყლულებს ხალხში, ყოველ ოჯახში,
სადაც არესის წყვილი შუბით, წყვილი მათრახით
მკერდგაბობილი უბედური ეგულვით მკვდარი
და ისღა რჩება ჭრილობებით დაღარულ მაცნეს,
რომ ერინიებს პეანები მიუძღვნას ტკბილი.
მე კი წილად მხვდა კეთილმაცნედ მოვსულიყავი

და სვებედნიერ ჩემს ქალაქში მემახარობლა.
რად გავურიო ტყბილსა მწარე, რაზედ მოგიტხორო,
აქაველების მასაჭირზე, ღმერთთა რისხვაზე,
როს დაძმობილდნენ მუდამ მტრული წყალნი და
ცეცხლნი

შეკრეს პირობა არ დაენდოთ და დაეღუპათ
აქაველების მხედრიონი, ილაჯგაცლილი;
ლამის წყვდიადში ავად ძრწოდა ზღვა მოტორტმანე,
ავბედილობდა ტალღის მთები წყვდიადოვანი
და თრაკიული ქარბორბალა გემებს არღვევდა,
ნაევებს ურქენდა, როგორც ხარი გადარეული.
იღვა ქარ-წვიმა, უფსკრულისკენ მიაქანებდა
ნაევების ფარას ქარიშხალი — რეგვენი მწყემსი.
და მზე რაჟამსაც ამოვიდა. ჩვენ დავინახეთ
ეგეოსის ზღვა მოცინარე, გადაცხედრილი
აქაველებით და დაშლილი ნაევების ჯარით.
ბოლოს როგორღაც თავად ჩვენ და ჩვენი ხომალდიც
მძიმე ფათერაკს აგვარიდა უთუოდ ღმერთმა
და. არა კაცმა, საწაღმართოდ გვიქცია გეზი.
თვით ბედისწერამ მოუმართა ხელი ჩვენს ხომალდს
და არ ინება, ტალღებს ფსკერში დაენთქა იგი
ან ეშვებიან ქვიან კბოლდეს შენარცხებოდა.
მხოლოდრე რაჟამს ზღვის ქარტეხილს გამოვექეციტ,
აღარ გვჯეროდა, დღის სინათლეს კვლავ რომ ვხედავდით.
მერმე ახალი მწყურხარების ხარებმა გვძოვეს
იმათი დარდით, უგზოუკვლოდ ვინც დაიკარგა.
დღეს იმათ შორის ვინმე თუა გადარჩენილი,
თავად ვგონივართ დაღუპულნი, ეჭვი არ არის.
გაგვიწაღმართდეს ნეტავ ბედი, შინ დაგვიბრუნდეს
ბედმოლიმარედ უვნებელი მენელაოსი.
თუ ცისქვეშეთში ერთი სხივი დაჰნათის მაინც
ნათელი მზისა, მაღლით ჩვესიც თუ არ ინებებს
გადააშენოს ერთიანად მეფური გვარი,
მაშინ ჩვენ მისი დაბრუნების კვლავ გვაქვს იმედი.
ქეშმარიტია, რაც გითხარი, ესე ყოველი.

მეორე სტასიმონი

ქორო

სტროფი ა

ვინ შეარქვა

მრავალნიშნა სახელი იმ ქალს?

თვით მან ზომ არა, ვისი ხილვაც არ შეგვიძლია —
ბედის მეცანმა.

განაჩენი ენის წვერზე რომ მოსდგომია?

მან თუ უწოდა

ყველასათვის ტურფა ელენეს

„ელენე“, რომელმაც შუბზე იქორწინა,

და ჰელანდროსმა, ჰელეპტოლისმა

ოქსინოს რბილი სარეცელი ამოქარგული

მიატოვა და ზღვად გარდიხვეწა.

გამოედევნა ზეფირის ქარებს

ბევრი ვაჟკაცი, ბევრი მღევარი შუბოსანი

ჩაუდგა კვალში,

სასისხლოდ რომ მიეახლნენ სიმეონტის

ხშირფოთლოვან სანაპიროებს.

ანტისტროფი ა

მწარით შეცვალა კარიბჭესთან ილიონისა

სარეცლის სიტკბო შურისმგებელმა,

რისხვით რომ აღსდგა

სირცხვილეული ტრაპეზისათვის.

ზეესის საკუთების შეგინებისთვის,

ოდეს მოყივნდა სახლის სიწმინდე,

საქორწილო ლხინის სიამე.

ოდეს პატარძალს განადიდებდა

ჭაბუკთა გუნდი

სადედუფლო საგალობელით.

აწ გალობა შესცვალა გლოვამ.

აწ ცრემლებით გაუხვებულა

პრიამოსის ძველი ქალაქი,

მაცდურცოლიან პარისისთვის მავედრებელი.
ყველა იმედი მოქალაქეთა
ჩაძირულა
სისხლისა და ცრემლის გუბეში.

სტროფი ბ

კაცმა ერთმა, კეთილმა თურმე
ლომის ბოკვერი მოიძია, შინ მიიყვანა.
და გამოზარდა.
ჯერ თვინიერი გახლდათ მეტად
ლეკვი ლომისა.
ართობდა იგი მოხუცებულებს,
დაჰყავდათ ხელით,
ვით საყვარელი ბალლი პატარა,
აფახულებდა უმანკო თვალებს,
შიშშილიც კი ავიწყდებოდა.

ანტისტროფი ბ

ხანი გავიდა. გაამჟღავნა ცხოველმა უმაღ
თანდაყოლილი ბუნება მისი.
დაერია აღმზრდელებს თვისას.
სასიკვდილო გაავლო მუსრი.
სისხლიანი შექმნა ღრეობა,
წაბილწა სახლი.
დია დაღონდა შინაურნი.
ჟამმა სასტიკმა იმსხვერპლა ბევრი,
ღმერთმა მოჰგვარა მათ ლომის სახით
მოსისხარი შურისმგებელი.

სტროფი გ

სწორედ ასევე მიეახლა ქალიც ილიონს,
ვით საამო ზღვის ქარკეთილი,
უხიწვო ოქროს მშვიდი ქანდაკი.
თვალებიდან ნათლის მფრქვეველი.
გულთა მკოდავი, კოკობ-ყვავილი სიყვარულისა.
ჰეშმარიტად კი იყო რიოში და მოღალატე,

ქორწილი გლოვით გაასრულა.
მოსაყიენებლად და სავალალოდ
პრიამოსის ვაჟს მიჰგვარა ცოლად
პურადმა ზევსმა
ეგ ერინია, პატარძალთა ამტირებელი.

ანტისტროფი ბ

არსებობს ძველი ნათქვამი ერთი:
თუ შეილად გივის ბედნიერება
მას შეილიშვილი მიჰყვებაო საპირისპირო,
რადგან არისო ბედნიერება
უბედურებით ორსული მუდამ.
მე კი სრულიად სხვაგვარად ვფიქრობ:
ბოროტი საქმე
წარმოშობს ბოროტს,
ვით ცუდი მამა.
ხოლო იქ, სადაც უფროსობს სიბრძნე,
სახლი ივსება კეთილი და საღი ბავშვებით.

სტროფი დ

გადაეცემა ბოროტი თესლი შთამომავლობას,
ხელმეორედ აყვავდება ხე შეცოდების,
ვიდრე მოვა დემონი შავი,
ხელშეუვალი,
დაეყუდება სახლის ყურეზე
შურისმგებელი,
სახედ შშობლისა.

ანტისტროფი დ

შუაცეცხლიან ღარიბ ქოხებში ბეუტავს სიმაღლეს,
სადაც ცხოვრება დიდებულია პატიოსნებით,
სადაც გაურბის სათნოება სპეტაკ ოქროს ჭუჭყიან ხელში,
ზიზლით შესცქერის მქონებელთა
ამ წარმავალ ყოყლოჩინობას,
რადგან თვით არის სათნოება
ყოვლის საგანი.

მესამე ეპისოდონი

ქოროს უხუცესი

მეფევ ბატონო, ქალაქ ტროის დამამხობელო,
ატრევისის პირმშოვ!

ვითარ გიკითხო, ხელმწიფეო? ვითარ მოგმართო,
რომ არც რაიმე მოგიჭარბო და არც მოგაკლო
ეგოდენი სიხარულის ჟამს?

მოკვდავთ სჩვევით, ზოგჯერ საზღვარს გადავლენ ხოლმე
პირმოთნეობით

და მზად არიან სხვის ჭრილობებს ადვილად წასცხონ
ოხვრა, მაგრამ გულთან ახლოსაც
არ მიიტანენ სხვისთა სატკივართ.

ასევე — სხვისი სიხარულის ჟამს
იღმიჭებიან ნაძალადევად.

მაგრამ გამჭრიახ და კეთილ მწყემსსა
თვალს ვერ აუხვევს სხვათა მზაკვრობა,
იგი გაარჩევს ტყუილს და მართალს,
წყალსა და ღვინოს.

მაშინ, რაჟამსაც დაჯარე ჯარი

შენ ელენესთვის, არ დაგიმაღავ,

ჩემს სულში აზრი ჩაიფესვა ესევეთარც,

არა ჰყოლია ფარას-მეთქი კეთილი მწყემსი.

ეგრე უაზროდ გამამაცებულს,

სასიკვდილოდ რომ მიგყავდა ხალხი.

დღეს კი მეც ვხარობ, ვესალმები სულით და გულით,

ვინც გაასრულა ყოველივე საკეთილდღეოდ.

დრო მოვა, თავად დარწმუნდები,

ვინ ერთგულებდა ქალაქს შენსას —

ვინ იყო ორგულ.

აგამემნონი

ჯერ მინდა, არგოსს მივესალმო და ღმერთებს ჩვენსა,

შინ დაბრუნება რომ მარგუნეს და თანამედგენ,

რაჟამს დავატყდი პრიამოსის ქალაქს სასტიკი

შურისძიებით. არ ჰქონიათ კამათი ღმერთებს,

არც მსაჯულებით ტროის ბედი არ განუსჯიათ,

ოდეს სიკვდილის ბნელ ურნაში ისროდნენ კენჭებს.
 სასწორს ბედისას მეორე მხრით ედგა იმედი,
 მაგრამ თავისკენ ვერ სწონიდა, მეტად მსუბუქი.
 ახლა კი კვამლი დაჰფენია ტროის ნანგრევებს.
 სიკვდილის კვამლი ჯერაც სუნთქავს მბუჟთავ ნაცარ'ში,
 სიმდიდრე ძველი გაბნეულა ფერფლად ქარდაქარ.
 ამისთვის ღმერთებს საუკუნო ლოცვა-კურთხევა
 ეგების ჩვენგან. ოსტატურად დავაგეთ ფანდი.
 ერთი ქალისთვის თავს დაატყდა განადგურება
 და აქაველთა გავეშება უბედურ ქალაქს.
 აჯილლა ცხენმა, ბოძალივით გულგამპობელმა
 გაიჭირითა პლეადების ჩაქრობის ჟამზე.
 მშვიერი ლომი გამოვარდა, ლეში იყნოსა,
 გაუმაძლარმა ამოხვრიბა მეფური სისხლი.
 აი, ეს არის ღმერთებისთვის რაც უნდა მეთქვა.
 ზოლო რაც შენ თქვი, ყურად ვიდე, დავეც დასტური,
 ბარიბარშია ერთმანეთთან აზრები ჩვენი.
 ის კაცთაგანი გახლავთ სწორედ კეთილშობილი,
 ვინც უშურველად თანაუგრძნობს ბედგალიმებულს.
 ზოლო მოშურნეს ტკივილები უორკეცდება,
 უძლიერდება ავადობა, ვითარცა სნეულს.
 განმარტოვდება, კარს დაიხშობს გულგასენილი,
 და იგლოვს ასე ბედნიერის ბედნიერებას.
 მრუდე სარკეში მეგობარი მყავდა, მეგონა,
 დაუთვალავი და ფიცით რომ შემტყიცებოდნენ,
 იმ ძმადნაფიცობა ჩრდილებილა შემომრჩა ბოლოს.
 ოდისევესმა კი, თანადგომა ჯერ რომ არ სურდა,
 დიდ-ერთგულების ღირსეული ზიდა უღელი.
 ახლა არ ვიცი, მკვდარია თუ ცოცხალი იგი —
 ამას რომ ვამბობ. ზოლო ქალაქს რაც შეეხება
 და მაღალ ღმერთებს, ყოველივეს განვბჭობთ მერმისთვის,
 ვითარცა ჯერ არს. ახლა გვმართებს ზრუნვა იმაზე —
 გავიხანგრძლივოთ დღე კეთილი და განვიმტკიცოთ.
 თუ სადმე სენი შეპარულა და მკურნალობა
 არის საჭირო, დასტაქარის ხელოვანებით
 ჩვენ ამოვძირკვავთ სნეულებას ცეცხლით თუ დანით.
 ახლა კი სახლში, ჩემს ბინაში გავეშურები,

რომ საკადრისი საწირავი მივაგო ღმერთებს,
მათ გამამგზავრეს ბედნიერად და დამაბრუნეს.
ვით გარეთ, შინაც გამარჯვება ფეხდაფეხ მდევდეს!

კლიტემნესტრა

მოქალაქენო, უხუცესო დარბაისელნო,
გვერდზე გადავდებ მოკრძალებას და ჯიქურ გეტყვით,
ვით მე მიყვარდა ქმარი ჩემი. ალბათ დროს მიაქვს
კაცის კრძალვა და მოწიშება. არ გკადრებთ ტყუილს,
გეტყვით რაც ვიცი, ბედი ჩემი ვით შეტრიალდა,
რაჟამს მეუღლე ილიონის ბჭეებთან იდგა.
ძნელია მეტად, როცა ქალი ქმარმონატრული,
მარტოდშენილი სასახლეში ზის მომლოდინე,
თან სმენას გინშობს მითქმა-მოთქმა ჭაუთავებლად,
ერთ ამბავს ცნობა უარესი მოსდევს მეორე —
და გივსებს სახლსა შეშფოთებით, ავი ფიქრებით.
მართლაც იმდენი რომ მიეღო ჭრილობა მძიმე
მეუღლეს ჩემსას, მითქმა-მოთქმა რამდენიც იყო,
მისგან ბადელა შეგვრჩებოდა ხელთ ფარღალალა.
იმდენჯერაც რომ მომკვდარიყო, რამდენს ყბედობდნენ,
ის იქნებოდა გერიონი სამსახოვანი
და იცოცხლებდა დასაბამით დაუსაბამოდ.
იამაყებდა, რომ მან სამგზის შემოიფარა
ცხედრის სუდარა თვითეული სიკვდილისათვის.
ესევეთარი შემწარავი ცნობების გამო
ბევრჯერ მომისწრეს, როცა ყელზე მედო მარყუჟი
და გამომიხსნეს სიკვდილისკენ პირმოქცეული.
დღეს აქ არ გახლავს შვილი ჩვენი, თუმც მის აქ ყოფნას
ითხოვდა წესი, ერთგულების ჩვენის სიმტკიცე,
ვაჟი ორესტე, მაგრამ მეფევ, ნუ შეშფოთდები,
მას ზრდის ბეჯითად გვაროვანი, შუბის ძმობილი,
ბრძენი სტროფიოს ფოკიელი, რომელმაც ადრე
განჭვრიტა, რომ შენ ილიონთან გელოდა საფრთხე.
მაშინ ხომ აქაც მოგველოდა თავაწყვეტილი
ბრბოის ამბოხი, რადგან მოკვდავთ სჩვევიათ შუღამ,
თუ დაცემული დაინახეს, წიხლი ჩაართყან.
აი, საბუთი, ნატყუარი არაფერია,

მე კი ტირილმა გამომიშრო სხეული უკვე,
 ჩემს მარილოვან ცრემლის ტბაში წვეთიც არ დარჩა.
 გრძელ ღამეებში ამტკენია ღია თვალები.
 რაჯამს მოვთქვამდი მწარედ შენთვის და ვდარაჯობდი
 ღამეულ პატრუქს, ძილს მიფრთხობდა მთვლემარებაში
 ეული კოლოს უღიმდამო გაზუზუნებაც.
 ავსიზმრეული ვიყავ შენგნით, ხანმოკლე ძილში
 ვხედავდი ხანგრძლივ, უბოლოო საშინელებათ.
 და აჰა, ბოლოს სიხარულით გასრულდა ტანჯვა.
 შევადარებდი მე ხელმწიფეს სამწყემსო ნაგავს,
 ხომალდის ანძას, ზეატყორცნილ თაღის დედაბოძს.
 მხოლოდშობილ ძეს, უშრეტ წყაროს თვისი მშობლისა,
 იმედის ნაპირს, თვალსაწიერს ზღვაოსანთათვის,
 გამოზაფხულის კეთილ ტაროსს გრძელ ზამთრის მერმე,
 მწყურვალ მგზავრთათვის თავანკარა საამო წყაროს,
 უკუმიქცეულს დამყაყებულ სიმღვრივისაგან.
 მოგესალმები, ხელმწიფეო, დიდება შენდა!
 წყეულობც ბყოს აწ მტერობა, ჩვენ საკმარისად
 ვიგემეთ იგი. ჩამობრძანდი, მეფევ ბატონო,
 შენი ეტლიდან, ოლონდ მიწას ნუ შეეხები
 ფეხით, რომლითაც ილიონზე შენ გაიარე.
 ჰეი, მსახურნო! რას უღგებართ, გზებზე ახლავ
 ძვირფას ნივთების გადაფენა მიბრძანებია!
 ფიცხლავ დააგონ ფარდაგები, მეწამულ გზაზე
 დაე, უძლოდეს სასახლისკენ თვით დიკე მეფეს.
 სხვა დანარჩენზე სიბეჯითე იზრუნებს ჩემი
 მუდამ ფხიზელი, თუ ღმერთებმაც მომხედეს მაღლით..

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ლედას ასულო, სრა-პალატთა ჩემთა მფარველო,
 ენაწყლიანად ბრძანე ჩემი განშორებისთვის,
 მხოლოდრე მეტად გაგიგრძელდა. უმჯობესია,
 სხვისი ბაგიდან მიითვალო ჯილდო ქებისა.
 ქალი არა ვარ, მეტის ქებით რომ გავკეცლუცდე,
 არც ბარბაროსი, რომ ჩემს ფერხთით დაემზოს ვინმე
 და ბრიყვულ ქებას შემბლაოდეს პირმორღვეული;
 შუტრის აღმძვრელი არც გზა მინდა ატლასეული,

ღმერთებს ეგების ეგოდენი პატივი მხოლოდ.
შე კი კაცი ვარ წარმავალი და არა მფერობს
არ მოშიშებით ხავერდოვან გზით სიარული.
დე, პატივი მცენ, ვით კაცთაგანს და არა ღმერთსა.
ხალიჩა კი არ განმადიდებს, ფეხით სათელი,
არამედ საქმე; ღმერთებისთვის დიდი ძღვენია
ყოყლოჩინობის უკუგდება, ბედნიერია
მხოლოდ ის კაცი, ვინც სიკეთით განვლის სიცოცხლეს.
ეს არის ჩემი კადნიერი სიტყვაც და საქმეც.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

თუმც ესრეთ წარსტევი, ნუ გადახვალ მაინც ჩემს სიტყვას.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

უწყოდე ესე — ურყევია განზრახვა ჩემი.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ღმერთების შიშით იტყვი უარს შენს განზრახვაზე?

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

რაიცა მითქვამს, მიფიქრია და ისე მითქვამს.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ამ დროს, უწყილა, რას იზამდა თვით პრიამოსი?

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ალბათ, თამამად გაივლიდა მოფარდაგულზე.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ყურს ნუ მიუგდებ შენც, მეფეო, ბრბოის ნაჭორავს.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ჭეშმარიტია ხმა ერისა ჟმჟუნხარესი.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ჰმ, პატივს ნუ სდებ, რაც პატივის ღირსად არა ღირს.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ღიაცს არ ჰფერობს ამ საქმეთა სჯა და განბჭობა.

კლიტემნესტრა

ბედნიერთათვის თავდადრეკა ღირსება არის.

აგამემნონი

ნუთუ ჩვენს შორის გამარჯვება რაიმედ გიღირს.

კლიტემნესტრა

დამმორჩილდი და გამარჯვებ მეტის ღირსებით.

აგამემნონი

რადგან ასე გსურს,

მაშ, შემხსენით ფეხებზე სწრაფად

ხვიარა ხამლი, ჩემი ფეხის მსახური გოგო,

და რა გავივლი გალანებით ვარდისფერ გზაზე,

დაე, არსაით მითვალთვალონ შურის თვალებმა.

მომეტებული პატივია, ფეხით გათელო

ფარჩა-შარები, ფასეული ოქრო-ოქსინო.

აწ კმარა ჩემზე ლაპარაკი.

ეს უცხო ქალი

სახლში პატივით შეიყვანე. ღღეს გამარჯვებულს

თავზე დამცქერის ზეციერის მოწყალე თვალი.

ნებით არავინ შემოიდგამს მონობის უღელს,

ეს გოგონა კი, განძთა შორის უძვირფასესი,

ნორჩი ყვავილი, ომის ჯილდო, მე თან გამომეცა.

და ჰა, მოგყვები, ცოლო ჩემო, გემორჩილები,

სასახლისავენ მივაბიჯებ მეწამული გზით.

კლიტემნესტრა

ზღვა უსაზღვროა, ამოხაბვა ვის ძალუძს მისი?

აიქოჩრება, ნაირფერად წამოშლის ტალღებს,

ვერცხლის გვირგვინებს წამოიდგამს უმწვენიერესს.

ღმერთთა შეწევნით, ჩვენც საესე გვაქვს სტავრა, მეფეო.

სასახლემ ჩვენმა უკმარობა რაა, არ იცის.

დაუთვალავად დაგიფენდი ფეხქვეშ ხალიჩებს,

ურიცხვ საბოძვარს გავიღებდი, ოღონდაც შენი

საბედნიერო დაბრუნება ემცნო ორაკულს.

4. ძველი ბერძნული ტრაგედია

დაე, არ გახმეს ფუძის ძირი, აფოთლდეს ჭერი
და სირიოსის ცხელი დღენი ჩამოგვიჩრდილოს.
აგერ, შენც კერას დაუბრუნდი, ჩვენი სასახლის
უამგრძელ ზამთარში გაზაფხული შემოიყვანე.
ანდა პირიქით, ოდეს ზევსი უმწიფარ ყურძენს
დამხუცველ ხორშაკს მოუჭარბებს, მოგაქვს სიგრილე
კარმიდამოზე, სადაც კაცის იღვწის მარჯვენა.
ო, ზევსო, ზევსო, გევედრები, აღმსრულებელო,
აღასრულებდე ყოველივეს, რაიც მწადია.

მესამე სტასიმონი

ქორო.

სტროფი.ა

ვაჰმე, რად მტანჯავს
შიშის აჩრდილი და გულზე მაწევს
ვით მაჯლაჯუნა?
რად აღარ ძალმიძს
გავხსნა ხვანჭი დაბურულ სიზმრის?
ვაჰმე! რად აღარ დაბრძანდება სულის ტახტზე
გაბედულება?

დიდი ხანია ხომალდის ღუზა
ქვიშიან ფსკერზე დაეშვა, ოდეს
ილიონისკენ მიჰყავდათ ჯარი.

ანტისტროფი ა

თავად ვარ მოწმე, ჩემი ორთავ თვალებით ვნახე,
სამშობლოსკენ ვიდოდა ჯარი.

და მაინც სულში რაღად რეკავენ
გლოვის ჰანგები უსიზარულო,
ვით მოტირილი ერინიების,

რად მოგვეძალა სასოწარკვეთა?

შფოთავს სული. აღსასრულის წინაგრძნობა

გულში ფხაჭუნობს.

ვლოცულობ, რათა გამიცრუვდეს ეს წინაგრძნობა,
არ აღესრულოს აროდეს იგი.

სტროფი 2

თუნდაც სიმართლის გარს გეკრას ღობე,
მეზობელი ხომ
სნებაა მაინც.

ჯიქურად მავალ მენაგეს ზოგჯერ
მხარს შეუქცევს, დალუპავს ბედი.

ჭკუადამჯდარი კაცი კი უმალ
განძს და ქონებას გადაყრის წყალში,
რომ შემსუბუქდეს ზომალდი მისი.

ოდეს გავიღებთ სახლიდან ნაწილს,
სახლს გადავარჩენთ დალუპვას ამით.

ზევისი ხომ კვლავაც მოგვიტანს დოვლათს;
წლიდან წლამდე დააბურებს უხვი მინდვრებით
ყოველ დამწეულს.

ანტისტროფი 2

რაუამს დაეცემა მოკვდავი,
შავ სისხლს გადმოაქცევს მკერდიდან,
სულს ვინ შთაბერავს კვლავ ჯადოქრობით?
რომელს ძალედვა

მიცვალებულის მკვდრეთით აღდგენა —
დასაჯა ზევსმა.

ღმერთებმა ბრძანეს:

არ ყოფილიყო ბედი — ბედის თანაზიარი,
გათიშულიყო შიშის სამანით.

თუნდაც დაადე ენას კლიტე —

გული ამოთქვამს ყოველივეს

დაუფარავად.

ვაგლახ! ამჟამად ყრუ სიბნელეში

ფართხალებს გული,

თავისსავე უძლურებას აწყდება იგი,
დაფრთხებული.

მეოთხე ეპისოდორენი

კლიტემნესტრა

მიბრძანებია, შემოხვიდე სახლში, კასანდრა,
დაწესებულია ზევსისაგან, რომ შენც ისევე,

ვით სხვა მონებმა, მოდგე ახლოს მდიდრულ სასახლის
საკუთრებელებთან და ნაკუთხი აპკურო წყალი.
დათრგუნე შენი სიამაყე, ეტლიდან ჩამო!
ალკმენეს ძემაც, გვიამბობენ, იგემა თურმე
მონობის ხვედრი და სამხიო პურ-წყალის გემო...
რაკილა ბედის განაჩენი გარდუვალია,
სიამაყთა შენთვის სახლი ოდით მდიდრული.
ხოლო, იქ, სადაც მდიდრდებიან ნაუცბათევად,
გლახაკთ ამაყად ეპყრობიან, განუკითხველად.
ჩვენთან კი ისე მიგიღებენ, ვითარცა ჯერ არს.

ქოროს უხუცესი

რაც ვითხრეს ახლა, ნათლად იყო იგი ნათქვამი.
ბედის ბადეში გახლართულხარ, ტყვილად ფართხალებ.
აჲ, სულ ერთია, გეჯერება შენ ეს თუ არა.

კლიტემნესტრა

თუ არ ჭიკჭიკებს ბარბაროსულ ენაზე მხოლოდ,
როგორც მერცხალი, ჩვენი ენაც თუ ეყურება,
გააგებინე უფრო ნათლად სიტყვები ჩემი.

ქოროს უხუცესი

დაჰყევ მის ნებას. ქალბატონი სიკეთეს გირჩევს.
იყავ გამგონე, ნუ ჯიუტობ, ეტლიდან ჩამო.

კლიტემნესტრა

მე კი არ ძალმიძს აქ, კარებთან დაფეოვნდე მეტად,
იქით ვიჩქარი, სად სასახლის ზედ შუა ჭიბზე
გდია ზვარაკი შესაწირი და დანას უცდის.
ვინ ელოდა თუ ამ სიხარულს ველირსებოდით.
შენ კი შემოსვლა თუ გწადია, შემოდი ბარემ
და თუ სიტყვებით საუბარი არ გეხერხება,
მაშინ ზელებით ისაუბრე, როგორც ველურმა.

ქოროს უხუცესი

მარჯვე სჭირია თარჯიმანი მაგ უცხო გოგოს,
მახეში გაბმულ დაფეთებულ ნადირს ჰგავს იგი.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

სწორედ შლეგია: სხვაგან დაჰქრის მისი გონება.

ახლად დამხოვილ ქალაქიდან მოსულა იგი.

ვერ შეიგუებს ეგრე მალე მონობის საბელს,

სანამ ჯერ კიდევ ყელში სჩრია ბოლმა და სისხლი.

მაგრამ აწ კმარა, არ ვიმცირებ თაჲს მეტის ხვეწნით.

ქ ო რ ო ს უ ხ უ ც ე ს ი

არ გიჯავრდები, მებრალვი მხოლოდ,

ჩამო ეტლიდან, საბრალო ქალო,

დაემორჩილე ხვედრს მონობისა.

კ ა ს ა ნ დ რ ა

სტროფი ა

ვაიმე, ვაიმე!

აპოლონ, აპოლონ!

ქ ო რ ო ს უ ხ უ ც ე ს ი

რისთვის შესტირი ეგრე ლოქსიას?

სხვა არის იგი, არ ებრალვის ატირებული.

კ ა ს ა ნ დ რ ა

ანთისტროფი ა

ვაიმე, ვაიმე!

აპოლონ, აპოლონ!

ქ ო რ ო ს უ ხ უ ც ე ს ი

ისევ ეძახის, ღმერთს დიდებულს შესტირის იგი.

რომელიც მტირალს არ შეიწყალებს.

კ ა ს ა ნ დ რ ა

სტროფი ბ

აპოლონ, აპოლონ!

გზათა მეცანო, ჩემო აპოლონ!

ვაი, ორგზის გამიტარე გულს ორღესული.

ქოროს უხუცესი

ალბათ წინაგრძნობს უბედურებას,
მონა ქალშიც კი დაფარულა ღვთაებრიობა.

კასანდრა

ანტისტროფი ბ

აპოლონ, აპოლონ!

გზის გამძლოლო, ჩემო აპოლონ!

სად მომიყვანე სადაური, რომელ ბინაში?

ქოროს უხუცესი

ეს ატრიდების სასახლეა, თუ შენ არ უწყი,
მე გეუბნები, ესე სრული სიმართლე გახლავს.

კასანდრა

სტროფი ბ

ღვთისმგმობელთა აღგილია ეგ სრა-პალატი,
მოწმე მკვლელობის და ჯალათობის,
განესტილია იატაკი მოყვასის სისხლით.

ქოროს უხუცესი

მეძებრის ყნოსვა აღმოაჩნდა უცხო გოგონას,
გეში აიღო, გაეკიდა კვალს მკვლელობისა.

კასანდრა

ანტისტროფი ბ

მიყვებები, ვუსმენ შორეულ ხილვებს,
აგერ, ტირიან თოთო ბავშვები,
თავად მშობელნი სწვავენ ტაფაზე და მიირთმევენ.

ქოროს უხუცესი

ჩვენ გვესმა შენი წინასწართქმანი,
რალა შთენია აწ სათქმელი წინასწარმეტყველს.

კასანდრა

სტროფი დ

ღმერთო მაღალო! კვლავ რა ახალი
ზრახვა უდევს გულში ქალბატონს

ახლობელთა მწუხარებისთვის?

არსაით ახსნა.

არსაით შველა.

ქოროს უხუცესი

ბოლო მისნობა ვერ გამოვიცან,
პირველი ვუწყი — ამას ყვირის მთელი ქალაქი.

კასანდრა

ანტიპატრონი დ

ვაიმე, ქალო, რა გაგიზრახავს
აბაზანაში რომ მიუძღვები
თანამეცხედრეს? ბოლომდე როგორ ვილაპარაკო?
აღესრულება მალე ყოველი,
აჰა, ხელები ეძებენ ხელებს.

ქოროს უხუცესი

ველარას ვიგებ მისნობისას, თითქოს ანაზღად,
ბნელი სიტყვების უსიერში დავკარგე გეზი.

კასანდრა

სტროფი ე

ვაიმე, ვაი, ეს რა ვიხილე.
უკვე გაშალეს ჰადესის ბადე!
სიკვდილის ლანდი ხელჩაკიდული
მიუძღვის დიაცს... აჰა, იყვირე,
გაუმადლარო შურისძიებაჲ, დაკლეს ზვარაკი!

ქოროს უხუცესი

რისთვის ეძახი სასახლეში ერინიებს,
რად ესალმები? შენს სიტყვებში მწუხრის ჟამია.
რად მოგაწვა სისხლი გულბანდზე, ზაფრანისფერი
დაგდებია, თითქოს დამდგარა ჟამი, როდესაც
უკანასკნელი სიცოცხლის სხივი გაიყინება
ღია თვალებში.

კ ა ს ა ნ დ რ ა

ანთისტროფი ვ

აჰ, შეხედეთ, შეხედეთ! ძროხას გაარიდეთ ხარი.

ბადეს გლეჯს ახლა

შავი, წვეტიანი რქები.

კაცი ეცემა, იძირება წყალში.

სიკვდილის ვარცლზე განბანეს იგი.

ქ ო რ ო ს უ ხ უ ც ე ს ი

თუმცა მისნობას ვერ მივმხვდარვარ,

მაინც ცუდ ამბავს მიგრძნობს გული.

ქ ო რ ო

რომელ ორაკულს უმისნია

სიკეთე ჩვენთვის. ისინი მხოლოდ

ავს გვიცხადებენ, მრავალ ტანჯვას

გვიწინაგრძნობენ, გვზარავენ შიშით.

კ ა ს ა ნ დ რ ა

სტროფი ვ

ვაიმე, ვაი, ავბედო ბედო!

ტანჯვის ციხეა სხეული ჩემი.

სად მომიყვანე მე უბედური

შენი სიკვდილის თანამტვირთველად, სად მომიყვანე?

ქ ო რ ო

ღვთიურო ქალო, რად კვნესი ეგრე,

როგორც ბუღბული გულყვითელა,

მთელი სიცოცხლე რომ დასტირის თავის საყვარელს

და ხმობს მარადის უბედური:

იტის, ი-ტის!

კ ა ს ა ნ დ რ ა

ანთისტროფი ვ

ვაიმე, ვაი! საშურია მაგ ჩიტის ბედი.

ფრთოსან ბუღბულად აქციეს ღმერთებმა,

დაუწესეს სევდიანად ეგალობა ჟამიდან ჟამზე,

მე კი ფხიანი ორლესული მკერდს დამილეწავს.

ქორო

რად მოგივლინა

ამაო სალმობანი უფალმა.

რაა იგი, რასაც შენ ხედავ?

რადა სტირი გულამოსკვნით, მოთქვამ და გოდებ?

ვინ დაგიბედა მაგიური

გზა ავბედიით?

კასანდრა

სტროფი ♫

ვაიმე!

პარისის ქორწილი, ვაი, სისხლით გასრულებული!

სკამანდროსის მშობლიური ტალღებო, ვაი!

შენს ნაპირებთან ვიზრდებოდი მე საცოდავი.

ამიერიდან კოკიტოსის

მკვდარ ნაპირებზე დავიდებ ბინას.

ქორო

როგორც იქნა, შენს სიტყვებში გაკრთა სიცხადე,

ახლა ბავშვიც კი გაგიგებდა.

მეც ეკალმა გამიფხაჭხა გული ანაზღად,

შემიპყრო სევდამ.

შენი ვაებით, სატანჯველით დია შევლონდი.

კასანდრა

ანთისტროფი ♫

ვაი, ტკივილო, დაღუპული სამშობლოს სევდავ!

თუმც მამაჩემმა ბევრი ზვარაკი

დასდვა ქალაქის გადასარჩენად,

ვერ იხსნა იგი.

მსგავსი ვარამი არ უნახავს ქალაქს აროდეს.

მეც ალბათ მალე მივეცემი სასიკვდილო ციებ-ცხელებას.

ქორო

რაც ახლა თქვი, წინანდელსა ჰგავს.

საშველს არ გაძლევს ავღ დემონი,

გულს გიშფოთებს

სევდიანი გლოვის ჰანგებით,
სიკვდილის ხმობით, აღარ ვუწყი რა ვიღონიო.

ქ ა ს ა ნ დ რ ა

ნუმც მოიბუროს პირზე რიდე ჩემმა მისნობამ,
ვითარცა მორცხვმა პატარძალმა, ახლად შერთულმა.
რაჟამს ინათლებს აღმოსავლით, დაჰბერავს ქარი,
გაეკიდება ტალღა ტალღას მზისკენ მორბედი,
ასევე ტანჯვა ტანჯვას მოსდევს და ძლიერდება
ჟამიდან ჟამზე. ნათლად ვიტყვი მე ყოველივეს.
იყავით მოწმე, კვალს დავადექ, ვით მეძებარი,
გამოვეკიდე აღსრულებულ ბოროტ საქმეებს.
აღარასოდეს მიატოვებს ამიერიდან
სასახლის კედლებს ქოროს ზრუნის და მოტირალი.
სახლში ჩასახლდნენ მემთვრალენი, მეზარხოშენი,
სისხლის ნადიმზე შეცრებილან ერინიები,
ვერ გაჰყრი დღეის ამას იქით მათ სასახლიდან.
ტბილი სუფრულით მოილხენენ, ადღეგრძელებენ
ძველ შურისგებებს, ხანაც ბილწად მიაგინებენ,
ვინც ძმისეული სარეცელი ხელყო, შელახა...
სთქვი, ავადდინე, თუ ჩუბინად მოვარტყი სიტყვა?
გგონივართ კარზე მოკაკუნე მთხოვარი; ყბედი?
დამიდასტურეთ, ჭეშმარიტად ვიცან თუ არა
ამა სასახლის გარდასული ვერაგობანი.

ქოროს უხუცესი

დადასტურება, ფიცმტკიცი რაღას უშველის
ბოროტ საქმეთა. მაინც დიდად გამკვირვებია,
შენ, ვინც ზღვის გაღმა დაიბადე და გაიზარდე,
აქ ყოველივეს განსჯი, როგორც თანამხილველი.

ქ ა ს ა ნ დ რ ა

ხილვის უნარი აპოლონის მოწყალებაა.

ქოროს უხუცესი

მოკვდავი ქალი ნუთუ მისი წილხვედრილი ხარ?

კასანდრა

მიჭირს ამაზე ლაპარაკი, სირცხვილი მიპყრობს.

ქოროს უხუცესი

მორცხვია ქალი, როცა იგი ბედნიერია.

კასანდრა

სასიყვარულოდ მომეძალა ღვთაება იგი.

ქოროს უხუცესი

შენ მას დანებდი, იყოლიე შვილები მისგან?

კასანდრა

შევპირდი, მაგრამ გავუტეხე სიტყვა ლოქსიას.

ქოროს უხუცესი

და ამის შემდეგ ეზიარე ზეციურ სილვებს?

კასანდრა

ავ ფათერაკებს ვარიდებდი მე თანამოძმეთ.

ქოროს უხუცესი

მაინც როგორღა გადაურჩი ლოქსიას რისხვას?

კასანდრა

იმ დღიდან ჩემი აღარ სჯერათ, დამსაჯა ამით.

ქოროს უხუცესი

მე ხომ ვირწმუნე საკვირველი შენი მისნობა.

კასანდრა

ვაიმე, ვაი!

კვლავ ავბედითი მომეძალა წინაგრძნობანი,

შიშმა შემიპყრო ერთიანად, ჰოი, შავბედო!

დახეთ, პაწია ბიჭუნები კარებთან წვანან,

თითქოს ძილფხიზლად გადასულან უღრან სიზმრებში.

თავისიანებს მოუშითათ თითქოს ისინი.

და მათივ ხორცილ ილუკმება მშობელი მამა.

ო, განვაცხადებ, შურს იძიებს ამისთვის ხვალი,
ჯერეთ უმწეო, სხვათა ბუნაგს შეფარებული,
ჩემს აქ მომყვანელ ძლიერ ბატონს ის გადაუხდის,
კი, ბატონს-მეთქი ვამბობ, რადგან მონა ვარ უკვე.
დამამხოზებელმა ილიონის, ხომალდთ გამრეგემ
არარა უწყის, ქალბატონი რა მახეს უგებს.
რომ ელეკვება, როგორც ძუჟნა და შესციცინებს,
გულში კი ჩუმაღ უტრიალებს ფიქრი მზაკვრული.
ო, რა სასტიკი გაბედვაა: ქალი კლავს ვაჟკაცს.
მტაცებლის ნაგრამს ვუწოდებდი ამნაირ დიაცს,
კლდეების სკილას, საშიშ ურჩხულს ზღვაოსანთათვის,
ბნელი ჰადესის ყაჩაღანას, არც თავისიანს,
არც მოყვასს თვისას არასოდეს რომ არ დაინდობს.
თავხედი! ისე გაჰკიოდა, ვით მეომარი,
თითქოს უზომოდ გაახარა ქმრის დაბრუნებამ.
გინდა ირწმუნეთ, გინდა არა, ნათქვამი ჩემი,
ახლა ეს ჩემთვის სულ ერთია, ადრე და მალე
აღესრულება ყოველივე, იყავი მოწმე.
დაადასტურებს ჩემს სიმართლეს ცრემლები შენი.

ქოროს უხუცესი

ვაჰმე, თიესტეს სისხლიანი მემცნო ნადიმი,
მძიმე ტრაპეზი შეილთა ხორცის, შემზარა ამან.
ეგ ჭეშმარიტად წარსთქვი, ვიცი, არ მოგიჭორავს.
ხოლო დანარჩენ ნათქვამიდან ვერა გავიგე.

კასანდრა

მაშ გეტყვი: მალე დაიგონებ ხელმწიფის სიკვდილს.

ქოროს უხუცესი

ჩუ, ენას კბილი დააჭირე, შე უბედურო!

კასანდრა

ვერსად წაუვა, სულ ერთია, ამ განჩინებას.

ქოროს უხუცესი

ჰო, თუ აღსრულდა... მაგრამ, ნეტა, არ აღესრულოს!

კასანდრა

სიკვდილის ჟამმა მოაწია, შენ კი ლოცულობ.

ქოროს უხუცესი

მაგრამ რომელი აღასრულებს ამ ბოროტ საქმეს?

კასანდრა

ჩანს, ყურს არ უგდებ დაუნჯებით მისნობას ჩემსა.

ქოროს უხუცესი

თქვი, არაფერი გამეგება, ვინ არის მკვლელი?

კასანდრა

მე ყოველივე ელინურად გითხარ გარკვევით.

ქოროს უხუცესი

ჰოი, პითიავ, ელინურად, მაგრამ რა, მერე.

კასანდრა

ვაიმე, ვაი!

დაიძრა ცეცხლი, შემომეგზნო ალი მლოკავი.

ვაი, ლიკიის აპოლონო, ვაიმე ვაი!

ორფეხა ძუი მგელს უთმობდა სარეცელს თვისას,

ოდეს შორს იყო ლომი მისი კეთილშობილი.

მეც არ დამინდობს იგი ბედშავს და მომაცვდინებს.

არ დაიშურებს ფიალებით შხამს და სამსალას.

ახლა კი ქმრისთვის ლესავს ხანჯალს, იმად ლოცულობს,

რომ მოაკვდინოს კაცი, ჩემი აქ მომყვანელი.

რისთვის ვვიდოდი, რისთვის ქვეყნად სირცხვილეული,

მისნის არგანით, ორაკულის გვირგვინით შუბლზე.

არა! მოგაშთობთ, სანამ ჩემი დამდგარა ჯერი.

უფსკრულში ჯერ თქვენ დაღაგიშვებთ, მერმე მოგყვებით,

ჩემი სიკვდილით დაე, სხვები ვყო ბედნიერი.

სამისნო ესე სამოსელი თვით აპოლონმა

გამხადა უკვე, როცა ყველამ ამითვალწუნა

და გამეტებით დამცინოდნენ მაგ ტანსაცმელში

დაურიდებლად, თავხედურად, მტერიც, მოყვარეც:

რას არ მეძახდნენ, მაწანწალას, მთხოვარს თუ გლახაკს,
ფლიდს, გუდამშიერს, ავითანე ეს ყოველივე.
და აჰა, ბოლოს დამიხელთა მისანმა ვაჟმა
და სიკვდილისკენ მიმაქცია მისანი ქალი.
მშობლიურ ბომონს ვინ მალირებს, მხოლოდღა კუნძზე
დაზადებინებს თავს ჯალათი და წარმკვეთს ცუდით.
გარნა ღმერთები იძიებენ შურს მკვლელობისთვის;
მოდგება ბოლოს უსათუოდ შურისმგებელი;
მამის გულისთვის ხელს აღმართავს შვილი დედაზე;
ღევნილი, უცხო ქვეყანაში გარდახვეწილი,
შინ მობრუნდება, აღასრულებს მძიმე განაჩენს.
დიდმა ღმერთებმა უკვე დადეს მრისხანე ფიცი —
დაბრუნდეს შვილი, მამისათვის იძიოს შური.
მაგრამ ნეტავი რად ვწუწუნებ, რას ვიზოყები;
მე უკვე განვვლე უმძიმესი დღეები, ოდეს
დაასამარეს ილიონი, ქალაქი ჩემი.
მაგრამ განგება დამპყრობლებსაც მოუღებს ბოლოს,
გარდაუვალი გარდახდების. ჰა, ველი სიკვდილს,
მივესალმები აჩრდილეთში ჰადესის ჭიშკრებს.
ერთსღა ვინატრი — უდრტვინველი მექნეს სიკვდილი,
არ ამიტანოს კრუნჩხვამ, რაჟამს იჩქეფებს სისხლი,
უცებ გავთავდე, სამუდამოდ მოვხუჭო თვალი.

ქოროს უხუცესი

ო, უბედურზე უბედურო, ბრძენო ასულო,
შენ უკვე გვარქვი ყოველივე, მაგრამ მითხარი,
რისთვის გარბიხარ ბომონისკენ ბედის მეცანი,
როგორც ბოჩოლა დასაკლავად წინგაგდებული.

კასანდრა

ხსნა არსით არის, რას ვუცადო, უძვირფასესნო.

ქოროს უხუცესი

მოკვდავისთვის ხომ უტყბესია ბოლო წუთებიც.

კასანდრა

ღარეკა ჟამმა, დაყოვნება უსარგებლოა.

ქოროს უხუცესი

რა სიამაყით ეგებები; ასულო, სიკვდილს!

კასანდრა

წარმავალია სიხარულიც და სიამაყეც.

ქოროს უხუცესი

არ უბნობს ესრეთ ბედნიერი, რაღა თქმა უნდა.

კასანდრა

ბედკრულო მამავ, ვაი! ვაი! შვილები შენი!

ქოროს უხუცესი

რაღა კრთი ეგრე შიშნეული, რა დაგემართა?

კასანდრა

ვაიმე, ვაი!

ქოროს უხუცესი

რამ შეგიშფოთა სული ესრეთ, რატომ შეძრწუნდი?

კასანდრა

სასახლის კედლებს თბილი სისხლის სუნი სდით უკვე.

ქოროს უხუცესი

ეგ ხომ სუნია შეწირული ზვარჯკეულის.

კასანდრა

მე კი მგონია ცხედარს ასდის ასეთი სუნი.

ქოროს უხუცესი

კეთილსურნელი სირიული იფრქვევა სახლში.

კასანდრა

ო, უცხოელნი!

მე გავფრინდები უცხო მხარეს, სევდა შემიპყრობს
ეულ ჩიტივით, სიკვდილის წინ მსურს გითხრათ ესე,

ქალისთვის, ჩემი სიკვდილისთვის ზღაგს თვითონ ქალი,
ბედკრულ კაცისთვის დაეცემა მხოლოდრე კაცი.
ეს არის ჩემი ნუგეშინი სიკვდილის ზღურბლთან.

ქოროს უხუცესი

ჰოი, ბედკრულო, მტანჯავს შენი უნუგეშობა.

კასანდრა

სამგლოვიარო სიტყვას ვიტყვი უკანასკნელად
ჩემის ზვედრისთვის. ვევედრები აწ ჰელიოსის
უკანასკნელ სხივს, არასოდეს არ გაახაროს
ჩემი მკვლევები, ჯალათები, მათ დაუბედოს
იგივე სიკვდილი, რაც საბრალო მონას მეწია.
ეჰ, ამაო საქმენი კაცთა! ბედნიერების
უსუსურ ნათელს წაშლის ჩრდილი უბედურების,
როგორც ფორმულებს სოველი ჩვარი,

ქოროს უხუცესი

უძღებია მოკვდავთა მოდგმა და მზვაობარი.
ბედნიერიც კი კარებისკენ თითს ვერ უჩვენებს,
ვერ უბრძანებს უბედურებას —
გაეთრიეო ჩემი სახლიდან.
ბედნიერი იყო ხელმწიფეც,
რამეს აიღო პრიამოსის ციხე-ქალაქი
და ღვთის ბადალი სახლში დაბრუნდა.
ახლა კი დაღვრილ სისხლის წილ სისხლი იღვრება მისი.
ამიერ სხვათა სიკვდილისთვის
ზღას სიკვდილითვე.

სად გაგონილა

ბედნიერება იყოს მდგრადი, უცვალებელი?

აგამემნონი

ვაგლახ, ლახვარი სასიკვდინე გულს დამეძგერა.

ქოროს უხუცესი

ჩუმაღ! თითქოსდა მესმა კვნესა ლახვარსობილის.

აგამეჭნონი

ვაგლახ, მეორედ გამოტარეს მკერდში ხანჯალი!

ქოროს უხუცესი

მგონი აღსრულდა ბნელი საქმე, მეფის ზმა ვიცანს
ახლავე უნდა გადაწყვიტოთ თუ რა ვიღონოთ.

ხმა ქოროდან

ჩემი აზრია, მთელ ქალაქში ყოველი კუთხით
ვაფრინოთ კაცი, სასახლესთან შევეყაროთ ხალხი.

მესამე ხმა

სახლში შევცვივდეთ, ეგრე ვფიქრობ, უმჯობესია,
ჯალათს მივუწვროთ, ვიდრე სისხლით სველია დაშნა.

მეოთხე ხმა

მეც გეთანხმები, მანდ ვარ სწორედ, ახლა გვკირდება
სახელდახელო მოქმედება, დრო აღარ ითმუნს.

მეხუთე ხმა

უნდა დავფიქრდეთ, ავბედითი მოჩანს ნიშნები,
სახელმწიფოში ტირანია მოხადდება მძიმე.

მეექვსე ხმა

რალას ვაბრკოლებთ, ვინც დაბრკოლდა, ღირსება მისი
ფეხქვეშ გათელეს, გახსნილი აქვს ახლა ხელები.

მეშვიდე ხმა

მეკი ისეთი რა გირჩიოთ, რა უნდა გითხრათ,
ჯერ ყარგად უნდა მოვიფიქროთ, სანამ გადაწყვეტთ.

მერვე ხმა

მეც მაგ დღეში ვარ, რა უნდა ვთქვა, აღარა ვუწყო,
რა პირით შევხვდეთ მიცვალებულს, რა გვაქვს სათქმელი.

მეცხრე ხმა

ნუთუ სიცოცხლეს ისე უნდა დავკანკალებდეთ,
რომ კაცისმკვლელთა სანაგარდოდ დავაგდოთ სახლი?

5. ძველი ბერძნული ტრაგედია

მეთე ხმა

არა, ჩვენ ამას არ მოვითმენთ, უმალ გვაგებდალ
გადავიქცევით, ტირანის სიკვდილი გვიჯობს.

მეთერთმეტე ხმა

მაგრამ საბუთი ხელთ არა გვაქვს, საიდან ვიცით,
გულგანგმირული ვინ კვნესოდა — ხელმწიფე იყო?

მეთორმეტე ხმა

ქარგად შევიტყოთ ჯერ ყოველი, მერმე ავზავდეთ,
სულ სხვადასხვაა მოჩვენება და სინამდვილე.

ქოროს უხუცესი

მეც გიდასტურებ, ჩინებული გახლავს ეგ რჩევა,
უნდა შევიტყოთ, რა დღეშია ატრიდი თვითონ.

კლრტემნესტრა

არ გამოვიჩენ მოკრძალებას და თქვენს წინაშე
ვიტყვი ყველაფერს, რაც ადრევე მქონდა სათქმელი,
ვითარ განესაჯოთ სხვანაირად, როდესაც მტერი
მტერს ემოყვრება, ფარულად კი უბლანდავს ბადეს,
ისეთ ასმანაკს — ამოა ყველა ნახტომი.

დიდი ხანია მე ჩავები ორთაბრძოლაში,
ავწონ-დავწონე ყოველივე, ჰა, ეს დღეც დადგა.

მკვლელობა ისე აღვასრულე, არ დაგიმაღავთ,
მას არც გაქცევა შეძლებოდა, არც თავის დაცვა.

ნატიფად ნაქსოვ საბურველში გავხვიე იგი.

უკანასკნელად, როგორც გაშლილ ბადეში დევნი.

ორჯერ დავარტყი გამეტებით და ორი კვნესით

დაეცა იგი, გარნა სანამ დაეცემოდა,

სულთა მფარველი დიდი ზევსის პატივსაცემად

არ დაფარანე და მესამედ ვუმარჯვე ხმალი.

იგი დაეცა, განუტევა სული იქავე.

რაჟამს პირლია კრილობიდან იჩქეფა სისხლმა

და მომესხურა მოთქრიალე წვეთები მრუმე,

ისე აღვტკნედი, თითქოს ყანას, თაველგბიანს

წვეხისმიერმა გრილმა წვიმამ გადაუარა.
აჰა, არგოსის უხუცესნო. აღსრულდა ესე.
თუ გეხარებათ, გიხაროდეთ, მე კი ვზეიმობ.
თუ წესი ითხოვს დაიდვაროს მკვდრისთვის ზედაშე,
დღეს ერთი-ორად მართებული გახლავთ ეგ წესი,
სწორედ მან, სურა ვინც აღავსო ცოდვით და სისხლით,
დაბრუნდა შინ და გამოსცალა ფსკერამდე იგი.

ქოროს უხუცესი

თავხედო ქალო, საუბარი გვაოცებს შენი,
მეუღლის მკვლეელი ეგრერიგად ვითარ ამყობ.

კლემენტრა

რაც გასურთ იფიქრეთ, ჭკუამოკლე ქალად მიგულებთ,
მე კი ამრიგად, როგორც მხედავთ, უშფოთველ გულისთ,
გესაუბრებით, გინდ მსჯავთ, გინდ განმადიდეთ,
არარად ვაქნევ, აგერ, თაფად აგამეძნონი,
მხედარი მისი... აჰა, ჩემი მარჯვენაც აგერ,
ოტატის ხელი. სულ ეს არის, რაც მოგახსენეთ.

ქორო

სბროფი ა

ჰოა, დიაცო!

რა მიწა გზრდიდა, რა მყარალბალახა გიჭამია,
რომელი ზღვიდან გისვამს წყალი, ფსკერში ჩამპალა..
ეგ სიმქისე რამ მოგამადლა?
მოკვეთილი ხარ ამიერიდან,
გაგინაპირებს, როგორც უცხოს, სამშობლო შენი..

კლემენტრა

ოჰ, თქვენ გწადიათ გამაძევოთ სამშობლორიდან,
თავს დამატებით ხალხის წყევლა, ქალაქის ზიზლი,
მაგრამ იმ კაცსაც მსჯავრი დასდოთ, სულაც არა გასურთ,
ვინც მსხვერპლად დასდვა საყვარელი გოგონა ჩემი,
ტანჯვით შობილი, შეაფტდრა თრაკიის ქარებს
იხე იოლად, ველზე მძოვარ ფარიდან თითქოს

ამოარჩია საზვარავოდ ხუჭუჭა კრავი.
მაშ, ვინც ხელები განიბანა უშანყო სისხლით,
არ იყო ღირსი გაძევების? ჩემს ცოდვეს განსჯით
ეგეოდენი სისასტიკით... მაგრამ მოხუცო,
ჩემი მუჭარაც დაიხსომე, მზად ვარ ბრძოლისთვის.
თუ გაიმარჯვებ, იხელმწიფე, მაშინ, როგორც მე
და თუ არასდროს ისურვებენ ამას ღმერთები —
თუმც მოხუცი ხარ, მოკრძალება არ გაწყენს მაინც.

ქორო

ანთისბროფი ა

რარიგ მრისხანებ!
გაფითრებულხარ, შეგშლია სახე,
ზედ აღბეჭდვია შევლულობის კვალი,
დამშვენებულხარ სისხლის ხალებით.
არ გიგემნია ჯერ სასჯელი, მაგრამ განწირულს
ვინ დაგიფარავს, სიკვდილისთვის მოისთელი სიკვდილს.

კლიტემნესტრა

ოჰ, შეისმინეთ ჩემი ფიცი და ღალადისი!
ჩემთან არს დიკე და შვილისთვის შურისმგებელი
ერიჩიები — მათ შევწირე მეუღლე ჩემი.
ბედის წყალობით აშორდება სასახლეს შიში,
ჩვენი ოჯახის კერიაზე სანამ აჩაღებს
ცეცხლს ეგისტოსი, შემწე ჩემი, თანამზრახველი.
იგია ჩემი სიამაძის ძლიერი ფარი.
ეს კი შვედარია, აქ წევს ცოლის მომყვენებელი,
ქრიზეს ასულთან ილიონში რომ აშოკობდა.
აგერ ტყვე გოგოც, მისი შუბით მოპოვებული,
მისანი ქალი, მხევალი და თანმწოლი მისი,
მესაიდუმლე; ზომალდებზე თუ გემბანებზე
ერთად ეყარნენ. აღვასრულე მეც სამართალი.
ეს ქალიც აგერ განისვენებს, უკანასკნელი
ამოიძახა მომაკვდავმა ზიმღერა გედის
და მისდო თავი საყვარელთან, ვინც ეგ მომგვარა,
ვით ტკბილეული, ჩემს გაწყობილ მდიდრულ სუფრისთვის.

გაოთხა სტასიონი

ქორო

სტროფი ა

ვაიმე, ნეტა წამომეპაროს
ელვის სიკვდილი უეცარი
და უდრტვინველად
მარგუნოს ბედმა მარადიული ძილის საუფლო.
უკვე მკვდარია
ღირსეული დარაჯი ჩვენი.
ქალისთვის მებრძოლს
ვერაგულად მოუსწრაფა
ხიცოცხლე ქალმა.

ქოროს უხუცესი

ჰოი, ელენე, ჰოი, ელენე,
წყეულიმც იყავ, ელენე, წყეულიმც!
ერთმა იმსხვერპლე ურიცხვი და დაუთვალავი
გმირთა სიცოცხლე ტროის კიშკრებთან.
ახალი სისხლით დაიბანე პირი, დამშვენდი,
ჩასახლებულო სახლში დალატით
და ქმრის სიკვდილით.

ქლიტემნესტრა

ნუ ეძახი სიკვდილის უფალს
გულგასენილი,
ნუ დააწევ რისხვას ელენეს,
როგორც კაცთა მკვლელს, რომ თითქოს ერთმა
აქაველ ვაჟთა
შეიწირა სიცოცხლე ბევრი,
მოიმოქმედა ბოროტება აუწონელი.

ქორო

ანტისტროფი ა

ჰოი, დემონო, დაბადებულხარ
ორბუნებოვან ტანტალიდების
სასახლის ჭერქვეშ.

შენ თანაბრად ხარ ყველა ქალში,
გულის მპოტნელი.
ის დაფართხალებს აგერ ცხედარს,
როგორც ყორანი.
სიკვდილის ჟამით გალობს, როკავს
და განიხარებს.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ბოლოს და ბოლოს ჭეშმარიტი წამოგცდა სიტყვა,
როცა ახსენე შენ
დემონის ძალმოსილება.
ღიახ, მას უყვარს ქორთა სისხლი,
თუმც ძველ ჭრილობებს
ჯერ არ შეკვრია პირი, სისხლი სწყურია ისევ.

ქ ო რ ო

ს ბ რ ო ჟ ი ბ

შინ დაბუდებულს
ღია საშიშს ადიდებ დემონს.
ო, სიამაყე გაუმაძღარ ავისმქნელისა!
ო, ზევსო, ზევსო, ყოვლის მიზეზო, ყოვლის მოქმედო!
რა შეიძლება ზევსის გარე შეემთხვეს მოკვდავთ?
რა შეიძლება ღვთიურ ძალთა გარეშე მოხდეს?

ქ ო რ ო ს უ ხ უ ც ე ს ი

ვაჰ, ხელმწიფეო, ხელმწიფეო,
ვით დაგტიროდე?
ვით შეგასმინო მღუღარება ჩემი იგულისა?
ობობას ქსელში გაბლანდულობარ
მიცვალებული უღონიო, მატყვარილი.
ვაიმე, ვაი! უპატიო გერგო საწოლი,
ვერაგი ხელით გაუპიხარ ორღესულ ხანჯალს.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

თქვი, რამდენიც გსურს, რომ ეს საქმე მ ჩავიდინე,
მაგრამ ნუ იტყვი,
ქვრივმა ქნაო ავამემნონის...

შენ წინ დგას ახლა დიაცის სახით
დემონი ძველი, შურისმგებელი,
ვინაც ატრევის ბილწი ლხინისთვის,
ბალღებისთვის
იძია შური.

ქორო

ანტიბროფი ბ

ყურს ვინ დაგიგდებს, რით გაამართლებ
მკვლელობას მძიმეს?
მხარს ვინ დაგიჭერს? მხოლოდრე მშობელს
თანადგომა შეეძლო შენი.
სისხლის ლანჩერში
მოაბოტებს ახლა არესი.
ბავშვთა დამკვლელის სისხლში ცურავს პირმოთხუპნული.

ქოროს უხუცესი

ვაჰ, ხელმწიფეო, ხელმწიფეო,
ვით დაგტიროდე?
ვით შეგასმინო მდუღარება ჩემი გულისა?
ობობას ქსელში გაბლანდულხარ
მიცვალებული უღონო, პატივყრილი.
ვაიმე, ვაი! უპატიო გერგო საწოლი,
ვერაგი ხელით
გაუპიხარ ორლესულ ხანჯალს.

კლიტემნესტრა

მიზეზი თავის სიკვდილისა
თავადვე ვახლავთ;
მან არ დაავო სასახლეში მზაკვრული ბადე?
არ მოაკვდინა მისგან ნაყოფი
გოგონა ჩემი, უბედური იფიგენია?
ავი ქნა და ავად მიეზლო.
უსიხარულო იყოს მისი ჰადესის უამი,
ვისაც მახვილმა
განაჩენი გამოუტანა.

ქორო

სტროფი 2

დავმდგარვარ შტერად, მემღვრევა აზრი,
რას მოვეჭიდო,
უფსკრულისკენ მიქანავს სახლი.
მალე დადგება სისხლის ქარწყვიმა.
აჰა, პირველი ჩამოიცვარა უკვე წვეთები...
ახლა დიკე ახალ სისხლისთვის
სალეს ქვაზე პირავს სატევარს.

ქოროს უხუცესი

ო, დედამიწავ, დედამიწავ, შენ დამამიწე,
ვიდრე ვნახავდე
როგორ ჩასდებენ მეფის ცხედარს ვერცხლის კუბოში.
ვინ დაკრძალავს, ვინ დაიტირებს?
ნუთუ შენ, ქალო, მკვლელი მისი,
მოჰყვები მოთქმას?
ყალბი გლოვით და მოყვასებით მას შეურაცხყოფ,
ვინც გადიხადა, აღასრულა დიდნი საქმენი?
ვინ იფაგლახებს, პირს ვინ მოიხოკს საფლავის პირას?
ვინ შემოიფლეთს ტანისამოსს
ღვთაებრივი დიდი კაცისთვის?

კლიტემნესტრა

შენგან არ ჯერ არს ტირილი მისი,
ის ჩვენ გავგმირეთ,
ჩვენ მოვკალით, ჩვენვე დაუკრძალავთ.
არ გაასვენებს მოტირალე მას სახლეულო.
იქ კი, სწრაფმავალ აქერონტის
მრუმე ტალღებთან,
იფიგენია, ქალიშვილი უსათნოესი
ხელს გაუწოდებს მშობელ მამას
და მოეხვევა.

ქორო

ანტიტროფი ზ

ლანძღვის წილ ლანძღვა გაისმის მხოლოდ,
გარნა რომელ არს სწორი და ბრუნდი?
ვინც მოკვდა, მოკვდა, მაგრამ გაიღებს საზღაურს
მკვლელიც.

სანამ ზევსი მალალ ტახტზე ბრძანდება მორკმით,
დადგინებულ არს განაჩენი ბოროტისათვის.
ვინ გააძევებს წყევლას სახლიდან?
შთამომავლობას მისდევს კუდში ავბედითობა.

ქოროს უხუცესი

ო, დედამიწავ, დედამიწავ, შენ დამამიწე,
ვიდრე ვნახავდე,
როგორ ჩადებენ მეფის ცხედარს ვერცხლის კუბოში,
ვინ დაკრძალავს, ვინ დაიტირებს?
ნუთუ შენ, ქალო, მკვლელი მისი
მოპყვები მოთქმას?

ყაღბი ჭლოვით და მოყვასებით მას შეურაცხყოფ,
ვინც გადიხადა, აღასრულა დიდნი საქმენი?
ვინ ივაგლახებს, პირს ვინ მოიხოკს საფლავის პირას?
ვინ შემოიფლეთს ტანისამოსს
ღვთაებრივი დიდი კაცისთვის?

კლიტემნესტრა

ქეშმარიტია სიტყვები შენი.
შეფეიცო მინდა პლისთენიდების
მძვინვარე დემონს.

რომ ვურიჯდები ჩემს მწარე წარსულს;
ოღონდ დატოვოს სახლი ესე ამიერიდან,
სხვა ბილიკებს გაუყვეს იგი,
სხვა სასახლისკენ, სისხლით და შუღლით.
მთელ ჩემს სიმდიდრეს შევწირავდი,
ვიკმარებდი მარტოდენ მცირეს, ოღონდაც აწი
შეწყვეტილიყო ბრმა სიბუღული
და მკვლელობანი მოყვასთა შორის.

ო, ნათელსვეტო, შურისგების ნანატრო დღეო,
 უკვე თამამად განვაცხადებ — ღმერთები მაღლით
 ქვერე დასცქერნენ კაცთა ცოდვებს და სჯიან მკაცრად.
 ჰა, მტერი ჩემი ძირს გართხმულა, ერინიების
 სამგლოვიარო სამოსელში გამოწყობილი;
 მეც ეგ მახარებს... ზღო სიკვდილით ჯალათმა მამამ.
 ამ სახელმწიფოს გამგებელმა მამამაგისმა,
 თავად თიესტე, მამაჩემი, ანუ ძმა თვისი,
 ესეც უნდა ვთქვა, სასახლიდან გამოაძევა,
 რათა აეღო ხელში სრული ძალაუფლება.
 ღტოლვილობიდან შინ მობრუნდა მერმე თიესტე,
 თავშესაფარი სთხოვა მეფეს, დადეს პირობა.
 არ დაეღვარათ სამო სისხლი მშობელ მიწაზე.
 მაგრამ უღმერთო, ვერაგ მეფეს სხვა ედო გულში,
 შიიპატიუა მამაჩემი დიდი პატივით,
 ვით მეგობარმა მეგობარი უსათნოესი
 და განუმზადა დაკლულ შვილთა ტრაპეზი მძიმე.
 ბავშვთა თავ-ფეხი, ფრჩხილ-თითები, ხელის მტევნები
 ცალკერძ დააწყო, რომ არავის ეცნო ისინი
 რას იფიქრებდა ამას მამა, აბა, განსაჯეთ,
 მიუჯდა სუფრას, მსუყე ნაჭრებს შეახო პირი
 და სასაფლაოს საჭამადი იყნოსა უცბად..
 ხელი ჰკრა სუფრას, წამოვარდა და დაიბღავლა...
 აღმოხდა წყევლა, რომ პელოპის შთამომავლობა
 ამომწყდარიყო ერთიანად მსგავსი სიკვდილით,
 მას მიჰყოლოდა ერთიანად პლისთენიდები..
 და ჰა, მკვდარია, როგორც ხედავთ, ერთი მათგანი.
 კანონიერი მოწილე ვარ მეც ამ მკვლელობის.
 მესამე შვილი უბედური მამაჩემისა
 ძუძუს მომწყვდიტეს, გადამაგდეს უცხო მხარეში,
 იქ მზარდა დიკემ, დამაბრუნა კვლავ სამშობლოში.
 დიდხანს კარს უკან მიმალული ვუცდიდი მტარვალს.
 და ჰა, მზაკვრული ოსტატობით ავუგე წესი.

აწი სიკვდილსაც სიხარულად მივითვლი, რაკი
ხმართლიანად ხელფეხშეკრულს ვხედავ მოსისხლეს.

ქოროს უხუცესი

ცოდვას იკვეხნი, ვერ შეგიქებ ამას, ეგისთოს.
თუმცა მკვლევლობის უმშულო არ ხარ მოწილე,
შენ განამზადე საქმე ესე უბოროტესი.
ვერ გაეჭიკევი ხალხის რისხვას, უწყოდე ესეც.
სამართალს იქმენ, ჩაგქოლავენ შეუბრალებლად.

ეგისთოსი

შენ ვინც ქვევით ხარ, ნიზბოსანი ჟეანასკნელი,
ვით ეტოქები მეხომალდეს, მესაჭეს ძლიერს.
მოგეხსენება, უხუცესო, ძნელია მეტად
გვიან ასაკში ჭადაროსანს ასწავლო ჭკუა;
მაგრამ წამალი არის ორი — ხუნდი, შიმშილი.
არ უწყი ესე? ნუთუ ბრმა ხარ თვალგახელილი.
თუ არ დაადგამ ფეხს ეკალზე, ავცდება ჩხვლეტა.

ქოროს უხუცესი

ოჰ, ქალაჩუნავ! სახლში იჯექ, როდესაც სხვანი
მოლაშქრეობდნენ, ხოლო სარდალს, რომლის ცოლთანაც
წვებოდი ურცხვად, განუმზადე მკვლევლობა მძიმე!

ეგისთოსი

შენ ეგ სიტყვები, თავხედური, ცრემლს გაგიმრავლებს,
ტყვილად ორფევსობ, საამისოდ არ შეგწევს ძალი.
ორფევსმა ლხენა მოიხვეჭა ტყბილი ჰანგებით,
შენ კი უმწეო, საცოდავი შენი კნავილით
ბორკილს მოიხვეჭ, წელში მოხრილს ხმა ჩაგიწყდება.

ქოროს უხუცესი

ნუთუ აპირებ, არგოსელთა გახდე ტირანი,
ვინც ჭანიზრაზე სამარცხვინო მკვლევლობა, თუმცა
ვერ აღასრულე, ვერ გაბედე საკუთარ ხელით?

ე გ ი ს თ ო ს ი

ეგ იმიტომ, რომ ქალი უფრო ხერხიანია,
მე კი მტერი ვარ ძველთაძველი, ეჭვმიტანილი.
დღეს ჩემს ხელთაა განძი სრული და გამგებლობაც
მოქალაქეთა. თავაშვებულს დავადგამ უღელს.
არ უნდა ბევრი თივა-ქერი აჯილღა-ულაყს,
უფრო შიმშილი, ბნელი ქალტა ათვინიერებს.

ქ ო რ ო ს უ ხ უ ც ე ს ი

რად არ შეხსენი საჭურველი მოსისხლეს შენას
შენივ ხელებით, რად გარიე ცოდვაში ქალი,
ჩვენი დიადი ღმერთების და ქვეყნის წინაშე?
მაგრამ ორესტე ცოცხალია ბედის განგებით,
დადგება ჟამი, როცა იგი შინ მობრუნდება
თქვენდა ჯალათად, უსასტიკეს შურისშებელად.

ე გ ი ს თ ო ს ი

მეტის უფლებას აძლევ ენას, განანებ მწარედ,
ჰეი, მოყმენო, მოქმედების დამდგარა ჟამი!

ქ ო რ ო ს უ ხ უ ც ე ს ი

ჩვენც სხვა აღარა დაგვრჩენია, ვიშიშვლოთ ხმლები!

ე გ ი ს თ ო ს ი

აჰა, ვიშიშვლე თავად უკვე... არ ვუფროთხი სიკვდილს.

ქ ო რ ო ს უ ხ უ ც ე ს ი

არ უფროთხი სიკვდილს... დე, ნუ უფროთხი, ეს გვინდა
სწორედ.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ოჰ, საყვარელო, გაუკაცებო, იკმარეთ შუღლი!
კმარა სიმხეცე, კმარა მტრული მოსისხლეობა,
წადი შენ შენთვის, მოხუცებიც სახლში წაბრძანდნენ,
საჭირო სისხლი დაიდვარა, არ გვინდა მეტი.
გადავიხადეთ ტანჯვა, დიდი, საკმარისია...
შეუბრალებლად გადაგვთქერა დემონის ფლოქვმა.
ჰა, დიაცური სიტყვა ჩემი, თუ ღირსად იცნობთ.

ე გ ი ს თ ო ს ი

ტყუილუბრალოდ რა აზრი აქვს სიტყვების ფანტვას,
როცა გამგებელს ხელალებით შეურაცხყოფენ.
ლანძღვა-გინებით, ავყიობით უხმობენ ღემონს.

ქ ო რ ო ს უ ხ უ ც ე ს ი

არ ამებენ არგოსელნი მტარვალს აროდეს.

ე გ ი ს თ ო ს ი

მაშ, დაიცადეთ, დრო დადგება, თქვენაც მოტყდებით.

ქ ო რ ო ს უ ხ უ ც ე ს ი

ვერ ელირსები, თუ ორესტე დაბრუნდა ღმერთით.

ე გ ი ს თ ო ს ი

მხოლოდ იმედით იკვებება შინმოუსვლელი.

ქ ო რ ო ს უ ხ უ ც ე ს ი

შენც იპარპაშე კანონგარე, საჩამ დაგცლია.

ე გ ი ს თ ო ს ი

იცოდე, ძვირად გადაგიხდი თავხედობისთვის.

ქ ო რ ო ს უ ხ უ ც ე ს ი

მიდი, იფხორე, ვით მაშალმა კეკლუც დედალიან.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ა

ყურს ნუ მიუგდებ ამათ ყეფას ტყუილუბრალოდ,
დაეჯდეთ მე და შენ და ვიმეფოთ, როგორც გვენებოს.